

Møte onsdag den 27. februar 2008 kl. 10

President: Thorbjørn Jagland

Dagsorden (nr. 53):

1. Spørretime
  - muntlig spørretime
  - ordinær spørretime

Presidenten: Fra Høyres stortingsgruppe foreligger søknad om sykepermisjon for representanten Elisabeth Røbekk *Nørve* fra og med 27. februar og inntil videre.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentanten, Rolf Jarle *Brøske*, innkalles for å møte i permisjonstiden.

Presidenten: Rolf Jarle *Brøske* er til stede og vil ta sete. Representanten Lars Sponheim vil framsette et representantforslag.

Lars Sponheim (V) [10:01:01]: På vegne av mine medrepresentanter Linda Hofstad Helleland, Hanne D. Søttar, Hans Olav Syversen og meg selv vil jeg fremme et forslag om å innføre skattefritak for forskningsinstitutter som mottar basisbevilgning fra staten.

Presidenten: Representanten Borghild Tenden vil framsette et representantforslag.

Borghild Tenden (V) [10:01:31]: Jeg vil med dette overlevere et representantforslag om en handlingsplan for en mer moderne og velholdt jernbane i Oslo-området.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1

Spørretime

- *muntlig spørretime*
- *ordinær spørretime*

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsminister Jens Stoltenberg vil møte til muntlig spørretime.

Statsministeren er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes reise seg.

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Erna Solberg.

Erna Solberg (H) [10:02:22]: Vi har i løpet av de siste årene brukt mer penger på helsesektoren og økt bevilgning

gene til helse mer enn til noen annen sektor i Norge. Det gjelder den forrige regjeringen, og det gjelder den nåværende regjeringen. Det gav lenge gode resultater. Under den forrige regjeringen sank ventetiden. Flere pasienter ble behandlet, og vi opplevde gode resultater, men det var styringsutfordringer med den nye helsereformen som ikke var på plass, og de siste årene har disse styringsutfordringene syntes å bli større og større.

Det er pasientene som taper på at vi har et helsevesen som er ute av kontroll. Det er pasientene som taper på at kreftene i helsevesenet nå brukes til et svarteperspill og ikke på pasientbehandling. Det hadde vært fint om statsministeren i dag, i motsetning til helseministeren, som var her i går, kunne komme med noen gode nyheter til pasienter i norsk helsevesen om at Regjeringen hadde løsninger å komme med for å skape ro i helsesektoren, for å sørge for at helsereformen som ble innført i 2001, fungerer og ikke bare er blitt et nytt grunnlag for svarteperspill.

Det var to partier i dette stortinget som var støttespillere da man gjennomførte reformen, ikke fordi dette var vår reform, for dette er Jens Stoltenbergs reform fra forrige gang han var statsminister, men fordi vi mente at det var viktig å få flere pasienter behandlet og få slutt på svarteperspill.

Min utfordring til statsministeren er: Kan han love i løpet av de neste seks månedene å legge på bordet en plan og en tiltaksliste som gjør at vi nå får slutt på svarteperspill og får brukt ressursene på å behandle pasienter og få styringen tilbake i norsk helsesektor?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:04:38]: Først av alt vil jeg gjerne understreke at det som er bra med norsk helsevesen, er at vi behandler flere pasienter enn noen gang. Bare i løpet av de årene denne regjeringen har sittet ved makten, har økningen vært så stor at vi nå behandler over 50 000 flere pasienter enn det ble lagt opp til i det siste budsjettet til Bondevik-regjeringen. Men jeg kommer ikke nå til å starte en debatt, slik representanten Solberg legger opp til, med det som utgangspunkt at i forrige periode var liksom alt enkelt og oversiktlig og bra i helsevesenet, og nå er alle problemene plutselig dukket opp.

Det har gjennom mange år vært slik at det er bevilget mer penger til helse og behandlet flere pasienter, under flere regjeringer, og det er bra. Men når Solberg gir inntrykk av at det ikke var problemer under den forrige regjeringen, f.eks. med økonomistyringen, er det åpenbart feil. Hvis man er opptatt av f.eks. underskuddene i helseforetakene, var de i flere år større enn de er nå.

Det denne regjeringen har gjort, og som er gode nyheter til pasientene, er i det minste to viktige, fundamentale ting.

Det ene er at vi har sørget for at det nå for første gang bevilges mer penger i selve budsjettet til mer pasientbehandling. Det er bedre økonomistyring, gir bedre forutsigbarhet og mer igjen for pengene, for å bruke det uttrykket, enn det som var tilfellet i forrige periode, da man kom med stadige tilleggsbevilgninger.

Det andre er at vi har sørget for at det som var en forutsetning i hele sykehusreformen, nemlig å få på plass et

system for å finansiere investeringer, har kommet på plass i budsjettet for 2008. Vi har bevilget 1,7 milliarder kr til det, og det betyr at sykehusene nå vet hvordan de skal forholde seg til å investere i nye sykehus og rammer for det. Regjeringen legger fram planer for helsevesenet på to måter – i Nasjonal helseplan og i statsbudsjettet – og det gjør vi hvert eneste år.

Erna Solberg (H) [10:06:50]: Det var altså ingen gode nyheter fra statsministeren til pasientene i dag. Det var ingen tiltak, det var ingen forståelse for at vi faktisk er inne i en veldig kritisk situasjon, hvor det også settes spørsmålsteget ved den reformen som en nå har organisert seg rundt.

Det er mange viktige ting å se på. En av tingene er at vi i Norge bruker betydelig mer penger innenfor helsesektoren enn de gjør i nabolandene våre, uten at vi nødvendigvis får mer behandling av pasienter enn man får i Sverige og i Danmark. Det er altså rom for å finne nye virkemidler. Man kan f.eks. se på hva man gjør godt i andre land, som vi ikke gjør like bra her, for å bruke pengene bedre. Så jeg er glad for at statsministeren nå tar et gammelt Høyre-slagord, «Mer igjen for pengene», i sin munn. For det situasjonen nå har vist, er at den politikken som statsministeren stod for i opposisjon, nemlig «bare mer penger», ikke har gitt bedre styring.

Jeg gjentar mitt hovedspørsmål: Kan statsministeren love at vi nå får et styringssystem på plass hvor vi ikke har en helseminister som går inn og overprøver alle (presidenten prøver å avbryte taleren) faglige råd og styringen i de forskjellige helseforetakene?

Presidenten: Presidenten må minne om taletiden.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:08:02]: Det var veldig mye bra i norsk helsevesen under den forrige regjeringen. Det er enda mye bedre i norsk helsevesen under denne regjeringen. Og slik vil det helt sikkert også være under de kommende regjeringer. For er det noe vi gjør her i landet, er det å bevilge mer penger til helse, så vi behandler flere pasienter.

Da tror jeg ikke vi tjener den debatten som handler om de uløste problemene som alltid kommer til å være der, med å framstille det som om det var bedre styring før. Hvis man med styring f.eks. mener hvor mange pasienter som blir behandlet, behandler vi altså vesentlig flere nå enn under den forrige regjeringen. Hvis man med styring mener underskudd i foretakene, var underskuddene større under den forrige regjeringen. Og hvis man med styring mener at man har et system for å finansiere sykehusene, har vi et vesentlig bedre system nå, for nå bevilges pengene i budsjettene, ikke etterbevilgning midt i året, og vi har et system for investeringer i sykehusene. Denne regjeringen har fått på plass det. Det viktigste for pasientene er at det behandles flere pasienter. Det skal vi sørge for.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Inge Lønning.

Inge Lønning (H) [10:09:07]: Jeg får kanskje minne statsministeren om at hans egen regjering så sent som i fjor foreslo å etterbevilge – midt i året – 800 mill. kr.

Statsministeren husker kanskje at han har vært statsminister en gang før, og at han den gang hadde en helseminister som het Tore Tønne, som lanserte sykehusreformen. Den hadde én motivering, nemlig at de politiske ansvarsforhold skulle være lysende klare, og at alt politisk ansvar skulle ligge ett sted, nemlig hos helseministeren.

Nå har statsministeren en regjering med en helseminister som følger den motsatte linje, nemlig at intet ansvar ligger hos helseministeren. Derfor brukte hun hele sin redegjørelse i stortingssalen i går til å kritisere sine egne underordnede, de styrene som hun selv har oppnevnt – hvert eneste ett har hun selv oppnevnt. Hvorledes mener statsministeren at Stortinget skal kunne forholde seg til styringen av norsk helsevesen når statsråden nekter å ta ansvar?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:10:09]: Jeg husker at jeg har vært statsminister før! Jeg er mer bekymret for den politiske hukommelsen i Høyre, som framstiller det som om det ikke var noen problemer i norsk helsevesen i forrige periode. Det er problemer nå, det var det før. Og jeg kan si en ting til: Det kommer til å være problemer også i årene som kommer. For mens vi kan se for oss et samfunn der vi har full barnehagedekning og full sykehjemsdekning, tror jeg vi aldri kan si at vi har full sykehusdekning i betydningen at vi har mettet alle de behovene vi har for helsetjenester, for de vokser nærmest uendelig. Det vi må gjøre, er å sørge for at vi behandler så mange pasienter som mulig, og at vi gjør det på en best mulig måte. Det gjør vi gjennom for det første å bevilge mer penger, og for det andre gjennom at vi tar ansvaret på den måten vi skal ta det. Vi legger fram nasjonale helseplaner. Da styrer vi stort og gir de langsiktige styringssignalene. Og så tar vi ansvaret i budsjettene, hvor vi bevilger penger. Så er det helseforetakenes ansvar å styre innenfor de rammene storting og regjering har trukket opp. Det er alle partiene enige om.

Presidenten: Per Sandberg – til oppfølgingsspørsmål.

Per Sandberg (FrP) [10:11:20]: Det kunne kanskje vært en tanke å begynne å se litt framover når det gjelder utfordringene i helsevesenet, istedenfor hele tiden å peke på det som måtte være av mangler tidligere.

Jeg synes det er interessant det statsministeren sier, at vi må ha fokus på å behandle flest mulig pasienter. Det tror jeg det er tverrpolitisk enighet om. Men situasjon nå er at køene vokser. De vokser faktisk med 20 000 i året, i motsetning til i forrige periode. Da synes jeg det er interessant å utfordre statsministeren på dette: Under debatten i går var en av problemstillingene at vi hadde for høy aktivitet innenfor helsevesenet, og vi hadde faktisk også ansatt for mange folk. Konklusjonen min hvis vi har for høy aktivitet og altfor mange folk ansatt, er at det betyr en nedskjæring og derigjennom behandling av færre pasienter. Er det ikke nå på tide at en ser på systemendringer som går i retning

av det som vi hadde i forrige periode, med en stykkpris som var vesentlig høyere, og der vi faktisk reduserte køene med 20 000 hvert eneste år? Det er en suksessfaktor. Så må vi ta bort de ulempene som kanskje måtte være med stykkpris også.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:12:24]: Budsjettet for 2008, som er det viktigste styringsdokumentet storting og regjering har overfor sykehusene, legger opp til at det skal behandles flere pasienter, og for første gang på mange år er det slik at vi høsten før året bevilger penger til økt pasientbehandling i norske sykehus. Det er sannsynligvis det beste sykehusbudsjett noen gang, i den forstand at både nivået og også økningen er større enn tidligere. Og det legges ikke opp til nedskjæringer når vi samlet sett bevilger nesten 7 milliarder kr ekstra til sykehusene. Mye går til å dekke økt kostnadsvekst, 4 milliarder kr går til å dekke økt aktivitet og økt satsing i sykehusene. Så vi legger opp til mer pasientbehandling, mer penger og økte bevilgninger til norske sykehus.

Presidenten: Dagfinn Høybråten – til oppfølgings-spørsmål.

Dagfinn Høybråten (KrF) [10:13:29]: Jeg kan bevitne at det har vært problemer før, og jeg kan trøste statsministeren med at det kommer ikke til å være slutt med dette.

Men det som er nytt i norsk helsepolitikk, er Jens Stoltenberg. Det er nesten rørende å høre nå hvor sterkt han står på at det ikke skal gis tilleggsbevilgninger. Da jeg var helseminister, var den samme Stoltenberg stadig framme – det var riktignok på denne talerstolen – og krevde nye tilleggsbevilgninger underveis i året, flere ganger. Til og med etter at vi hadde inngått budsjettforlik med Arbeiderpartiet i Stortinget, ble det vedtatt i omgrupperingsproposisjonen 350 mill. kr ekstra til sykehusene i 2003. Jeg er glad for at dette er slutt.

Men jeg tror dette med sykehusene kommer til å bli et hett tema i 2009 hvis ikke Regjeringen tar noen nye grep. Det handler ikke om å bryte budsjetttrammer, men det handler om å se på systemet. Skal man redde denne sykehusreformen, som jeg tror statsministeren er interessert i, må han inn og se på hvorfor det er blitt så mye butikk og så lite politikk i norsk helsevesen. Han må inn og se på og tone ned stykkprisfinansieringen til fordel for en helhetlig finansiering av sykehusene.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:14:37]: Det jeg mener er en felles utfordring for alle politikere i dette stortinget, er å erkjenne at vi aldri kommer dit hen at vi kan si at det er nok helsetjenester. På veldig mange andre områder i samfunnet kan vi si at det kan bli nok – altså på et eller annet tidspunkt har vi nok barnehageplasser, og jeg tror også vi kan komme dit at vi sier at det er nok sykehjemsplasser. Men jeg tror aldri vi kommer dit at vi sier at det er nok sykehustjenester, for det er nesten ikke mulig å se for seg at vi greier å tilfredsstille alle de behov som følger av at vi kan behandle stadig flere lidelser.

Når det gjelder tilleggsbevilgninger, er det riktig at vi har gått inn for det når vi har ment det er nødvendig. Vi mente det var nødvendig så sent som i fjor. Men i år er det altså første gang på mange år at vi har bevilget slik at det blir stor vekst i selve budsjettet, og vi tror det gir en bedre styring av sykehusene når vi bevilger på forhånd og holder oss til det budsjettet, for da vet sykehusene hva de skal forholde seg til.

Presidenten: Lars Sponheim – til oppfølgings-spørsmål.

Lars Sponheim (V) [10:15:41]: Jeg kan bevitne at daværende helseminister, Dagfinn Høybråten, var meget frustrert over daværende opposisjonsleder Stoltenbergs evne til å undergrave den styring og eierautoritet som daværende helseminister hadde. Slik er nok rundgangen, og slik er jeg helt enig med statsministeren i at det nok kommer til å bli i framtiden, hvis ikke vi lykkes i å ta andre systemgrep enn det som har blitt etterlyst så langt i denne spontanspørretimen, nemlig å ta tak i den grunnleggende utfordring: Hvordan kan vi redusere den sterkt økende etterspørselen etter sykehustjenester? Jeg så i dag tall som viste at fire av fem som kommer innenfor sykehusets dører, ikke har noe der å gjøre, men burde ha vært stoppet før de kom dit ved å gi adekvat behandling hjemme, i hjemkommunen eller på et sykehjem osv. Og det andre er jo at slik vi lever våre liv, synes det som om vi på et vis allerede begynner å stille oss i sykehuskø med tanke på senere i livet – derfor betyr forebygging noe. Kan statsministeren være med Venstre på en utfordring om å ta noen grunnleggende systemgrep som gjør at vi har sjans til å løse disse utfordringene, og ikke bare gå i den kjedelige runddansen vi nå er vitne til?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:16:46]: Svaret på det spørsmålet er ja. Jeg mener at det representanten Sponheim inviterer til, er en viktig debatt om hvordan vi kan redusere behovet for sykehustjenester. Det handler om forebygging, det handler om bedre livsstil, det handler om slike ting som om vi kan gjøre mer på sykehjem, avlastningstjenester som ikke er sykehus. Det er en viktig debatt, og den vil jeg gjerne delta i. Men ellers er det også viktig å greie å ta inn over seg at når det er økt behov for sykehustjenester, er jo det også et uttrykk for en suksess. Når mennesker lever 70 dager lenger pr. år i dette landet, er det jo stadig flere mennesker som trenger stadig mer helsetjenester, og det er bra, fordi folk lever lenger. Og når behovet for kreftbehandling øker med noe slikt som 24 000 i året, i hvert fall mange tusen i året, er det ikke bra at flere får kreft, men det er bra at vi har behandlingsmetoder til å behandle langt flere. Så det at det er store behov, er også uttrykk for en seier, nemlig at vi kan behandle mer enn vi kunne før.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Gjermund Hagesæter (FrP) [10:18:06]: Aldri tidlige har den norske staten vore så rik som staten er no.

Dersom dagens oljepris held seg, vil vi kunne forvente å få eit overskott på bortimot ufattelege 500 milliardar kr på statsbudsjettet for inneverande år, noko som tilsvarende 100 000 kr pr. innbyggjar.

Men samtidig som staten blir rikare og rikare, merkar ikkje folk flest noko spesielt mykje til denne rikdommen. Folk flest merkar sjølv sagt at prisane på bensin og diesel stig, folk flest merkar at skattar og avgifter går opp, folk flest merkar at renta går opp, folk flest registrerer problema i helsesektoren og auking i helsekøane, folk flest registrerer problema i kommunane, og dei registrerer at skulane forfell, kyrkjene forfell og vegane forfell. Då er poenget dette: Når vi no ligg an til kanskje å få bortimot 150 milliardar kr meir i overskott enn det vi har budsjettet med på inneverande års budsjett, er det ikkje då på tide at også det norske folk, folk flest, får glede av desse pengane, og at ein kan bruke nokre av desse pengane til å redusere skattar og avgifter, f.eks. redusere avgiftene på bensin og diesel, redusere bilavgifta, redusere køane i helsesektoren og bygge litt betre vegar? Eller meiner statsministeren framleis at absolutt alt, uansett kor mange ekstra milliardar vi får inn i overskott, skal sparast til framtidige generasjonar? Er det ikkje på tide at også dei som lever i dag, dei som er gamle, dei som er sjuke, også kan få ta del i denne rikdommen og nyte nokre av desse ekstra inntektene som staten heilt uventa har fått?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:20:06]: Jeg mener at de som lever i dag, skal få glede av oljepengene. Det er derfor vi har laget en veldig fin regel som forteller oss hvordan vi skal øke bruken av oljepenger på en god måte, til glede for alle som lever i dag. For tiden gleder jeg meg over å bruke omtrent 70 milliarder oljekroner. Det er hver tolvte krone på statsbudsjettet, som jeg gleder meg over daglig. Det tror jeg også mange andre gjør, fordi det betaler for sykehjem, sykehus, veier og veldig mye annet flott til mange mennesker her i landet. Vi er et land som har veldig lav arbeidsløshet, den er halvert i løpet av de siste årene, vi har hatt rekordvekst i antall sysselsatte. Det skyldes selvfølgelig først og fremst at vi har en glimrende regjering, men det har vært en fordel for denne glimrende regjeringen også å ha litt hjelp av oljepengene! Det er i hvert fall slik at oljepengene gir Norge muligheter som vi tar i bruk, og som gjør at vi får til mer her i landet enn man gjør i mange andre land. Så vi gleder oss over det. At Fremskrittspartiet ikke gleder seg, overrasker meg ikke, for Fremskrittspartiet er i sin natur et «misfornøydparti», så det skal mye til for å glede dere. Men det er mange andre som jeg tror ser verdien i at vi faktisk har disse oljepengene.

Så er spørsmålet: Opplever folk dette? Ja, det tror jeg. For når vi er i rute med tanke på å få 10 000 flere i eldreomsorgen, er det bra. Når vi styrker helsevesenet med oljepenger, er det bra. I forbindelse med lønnsoppgjøret, tall fra Teknisk beregningsutvalg, ser vi at inntektsveksten i 2007, reallønnsveksten etter skatt, etter prisstigning, er 4,5 pst. – den sterkeste kjøpekraftforbedring siden 1970-tallet for norske lønntakere. Det vil også komme norske pensjonister til gode, så vi har alle glede av oljepengene

(presidenten prøver å avbryte taleren), og jeg tror kanskje at vi skulle glede oss litt mer over det heller enn alltid å være så misfornøyde.

Presidenten: Presidenten vil glede seg hvis taletiden overholdes slik vi er blitt enige om.

Gjermund Hagesæter (FrP) [10:22:20]: Eg vil først seie at Framstegspartiet ikkje er eit parti som er misfornøgd av natur. Også vi gleder oss over auken i bruk av oljepengar, men vi meiner, i større grad enn statsministeren og regjeringspartia, at det norske folk også skal få glede seg over desse pengane. No er det slik at dersom dagens oljepris held seg, vil Oljefondet, ifølgje anslag frå Finansdepartementet, i 2030 – altså litt over 20 år til – utgjere 14 000 milliardar kr. Dersom vi er like mange innbyggjarar på det tidspunktet, vil det utgjere 3 mill. kr pr. innbyggjar. Då er vårt utgangspunkt at Oljefondet er i ferd med å bli så stort at vi kan begynne å bruke lite grann meir av desse pengane på nødvendige ting i Noreg og også redusere skattar og avgifter i Noreg. Vil ikkje statsministeren vurdere det også?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:23:22]: Jeg opplever at jeg nå fikk det samme spørsmålet som forrige gang, og derfor vil svaret ligne på mitt forrige svar. Jeg tror at når vi bruker 70 milliarder kr til sykehus, veier, pensjoner og mange andre gode ting, er det mange som har glede av det – også folk flest.

Det andre er at når kjøpekraften bare på ett år øker med over 4 pst. for alle grupper, er det mange som har glede av det, for de får litt mer penger å rutte med, til å kjøpe ulike ting. Hovedpoenget her er at det vi nå gjør, som er ganske historisk, er at vi omplasserer den norske nasjonalformulen – fra olje i bakken til penger som gir oss avkastning. Så lever vi av den avkastningen, og det vil være til stor glede både for nåværende og kommende generasjoner. At vi i tillegg kan finansiere pensjonene, både nåværende og kommende pensjoner, gir ytterligere grunn til glede.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Christian Tybring-Gjedde.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [10:24:39]: I Fremskrittspartiets alternative budsjett for 2007 foreslo vi å bruke ca. 20 milliarder kr mer enn Regjeringen. Dette ville vi bruke på skatte- og avgiftslettelser og på å ruste opp landets infrastruktur. Regjeringspartiene hevdet gjentatte ganger at Fremskrittspartiets bruk av 20 milliarder kr ville føre til inflasjon, press på kronkursen og utflytting av norske arbeidsplasser. Da saldert budsjett for 2007 ble fremlagt, viste det seg at AS Norge hadde fått 42 milliarder kr mer i skatteinntekter fra fastlandsøkonomien enn hva estimatene tydet på for ett år siden. For å oppnå 42 milliarder kr mer i skatteinntekter må aktiviteten i norsk fastlandsøkonomi ha vært ca. 150 milliarder kr mer enn Regjeringen anslo i sitt budsjett for 2007. Økt aktivitet i fastlandsøkonomien på 150 milliarder kr førte verken til inflasjon, press på kronkurs eller utflytting av norske arbeidsplasser. Mener

statsministeren fremdeles at Fremskrittspartiets forslag om å bruke 20 milliarder kr mer i 2007 ville ført til inflasjon, press på kronkurs og utflytting av arbeidsplasser? I så fall – hvorfor førte ikke et merforbruk på 150 milliarder kr til det samme?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:25:44]: Jeg er helt sikker på at hvis man hadde økt pengebruken slik Fremskrittspartiet legger opp til, både i sine budsjetter og også i en lang rekke tilleggsforslag som man fremmer i løpet av året, og som man ofte ikke tar med i sine budsjetter, hadde vi opplevd at vi hadde satt arbeidsplassene over styr. Vi hadde opplevd at vi hadde svekket grunnlaget for velferden fordi vi hadde svekket norsk økonomi, og vi hadde tatt en sjanse med det aller viktigste, nemlig at mange kunne komme til å bli arbeidsløse. Vi har nå en gradvis, forsvarlig økning i bruk av oljepenger hvert eneste år. Det har gitt gode resultater, og jeg tror vi skal fortsette den linjen.

Det at vi har sterkere vekst i fastlandsøkonomien, er jo ikke et argument for å bruke mer oljepenger. Om noe, er det et argument for å bruke mindre oljepenger fordi vi får en del ekstra inntekter. Vi får også ekstra press i norsk økonomi. Hvis man ikke ser at det er fare på ferde i forhold til prisstigningen nå, mener jeg at da er det noen problemer med evnen til å iakttå, for vi har nå en ganske sterk kostnadsvekst i Norge, som er et problem.

Presidenten: Erna Solberg – til oppfølgingsspørsmål.

Erna Solberg (H) [10:26:59]: Det er egentlig ganske sjarmerende å se statsministerens kjærlighet til handlingsregelen og den entusiasmen den blir lagt frem med. Men jeg er av og til litt engstelig for at den voldsomme kjærligheten til handlingsregelen som politisk regel overskygger det faktum at økonomien styres av reelle størrelser, ikke av politisk vedtatte regler. Det som er utfordringen i vårt samfunn i dag, er ikke mangel på penger. Utfordringen er at vi mangler hender. Vi får ikke mer igjen for pengene – for å gå tilbake til forrige spørreunde – av å bruke mer penger på en rekke sektorer nå, fordi vi mangler hendene til å løse oppgavene. Da snakker vi om realøkonomiske størrelser. Da er mitt spørsmål og min utfordring til statsministeren om han kan forklare Regjeringens økonomiske politikk knyttet til å øke kapasiteten i økonomien. Hvilke tiltak har man tenkt å sette i verk for å få flere hender i arbeid i årene fremover? Så langt har Regjeringen sagt nei til 31 forslag fra Høyre.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:28:03]: Jeg er en engasjert tilhenger av handlingsregelen, men jeg prøver å kontrollere mine følelser så det ikke utvikler seg til et kjærlighetsliv, for da tror jeg det blir en trist tilværelse.

Min fordel er at jeg har et forhold til to partier som kanskje ikke har den samme lidenskapelige glede av regelen, men som jeg vil si er engasjerte tilhengere av den samme regelen. Høyres problem er at Høyre har et forhold til et parti som er lidenskapelig motstander av den regelen. Problemet for de borgerlige er at de to største partiene på

borgerlig side har et forhold til to helt forskjellige typer økonomisk politikk, og derfor er det en stor selvmotsigelse på borgerlig side fordi man ikke er enige om selve grunnsetningen i økonomisk politikk – skal vi ha en forsvarlig eller skal vi ha en uansvarlig bruk av oljepenger. Det er forskjellen mellom Høyre og Fremskrittspartiet.

Så er jeg enig i at det er hender vi mangler, og derfor gjør vi mye med det.

Presidenten: Hans Olav Syversen – til oppfølgingsspørsmål.

Hans Olav Syversen (KrF) [10:29:16]: 70 milliarder kr delt på 365 dager skulle gi en anselig mengde glede pr. dag, særlig hvis den er regelstyrt i tillegg, skjønner jeg.

Så er det ikke alle land som har like stor glede av høye oljepriser som dem vi i Norge kan nyte godt av, nemlig de land som er fattigst i verden, som trenger olje for å få hjulene til å gå rundt, og som nå må betale deretter. Så mitt spørsmål er om ikke det faktum at oljeprisen som nå er over 100 dollar pr. fat, også innebærer for oss en moralsk forpliktelse til å sørge for at vi i enda større grad satser på bistand overfor de land som taper på akkurat den samme høye oljeprisen. Det vil si sterkere satsing på bistand, ikke minst når det gjelder fattigdom, helse og utdanning.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:30:20]: Jeg takker for et godt og viktig spørsmål. Ved siden av klimaendringene er fattigdom vår tids største utfordring. Omtrent én milliard mennesker lever i absolutt fattigdom, har ikke nok mat, har ikke tilgang til de mest nødvendige helsetjenester, og mange av dem rammes av økte oljepriser. Så det er et ytterligere argument for at Norge skal være et foregangsland når det gjelder bistand, slik Kristelig Folkeparti alltid har ment.

Vi har økt bistanden i alle årene vi nå har sittet med regjeringsansvar. Vi skal legge fram budsjettet for 2009 til høsten, men bistandsbudsjettet er blant de områder som vi har lang tradisjon for å prioritere. Så får vi komme tilbake til hvor mange kroner, og hvor stor satsingen blir, men bistanden skal følges opp.

Presidenten: Lars Sponheim – til oppfølgingsspørsmål.

Lars Sponheim (V) [10:31:25]: Når handlingsregelens mor var daværende finansminister Schjøtt-Pedersen, vil jeg i alle fall ikke beskyld statsministeren for at den er unnfanget i kjærlighet (munterhet i salen).

Jeg har lyst til å gi uttrykk for at Venstres perspektiv på disse spørsmålene er grunnleggende annerledes enn Fremskrittspartiets. I vårt perspektiv er folk flest ikke født ennå. Og de av oss som er folk flest i dag, tar etter vårt skjønn sin rettmessige andel av de oljeinntektene som vi har. Men selv det er på kanten, etter vårt skjønn.

Det som har gjort det mulig å bruke så mye oljepenger i norsk økonomi allerede i dag, har bl.a. vært at vi har hatt en periode hvor vi har fått eventyrlig mye arbeidskraft fra andre land. Det har gjort det mulig. Nå ser vi at det kan bli

krevene. Det er bra hjemme i Polen også for stadig flere, og det betyr at vi står overfor betydelige utfordringer.

Mitt enkle spørsmål er: Kan statsministeren veilede oss i å antyde hva som ville kreves av arbeidsinnvandring for å etterleve Fremskrittspartiets politikk?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:32:30]: Det hadde i hvert fall innebåret at vi nærmest måtte ha tvunget folk til å flytte til Norge, for nå er det jo slik at vi har et helt åpent arbeidsmarked i EØS-området. EØS-avtalen har vært en velsignelse for norsk økonomi fordi så mange mennesker har kunnet flytte til Norge og ta seg jobb her. Uten det hadde vi vært sjanseløse. Da hadde vi hatt store økonomiske problemer. Vi hadde ikke kunnet bygge sykehus og veier og løse mange andre viktige oppgaver. Jeg så bl.a. at man i Stavanger nå hadde ansatt mange fra Polen til å kjøre busser.

Vi trenger også folk som er kvalifiserte, og de har vi fått mange av fra EØS-området. Men vi ser at det stopper opp. Det betyr at vi trenger å gjøre mer for å skaffe mer arbeidskraft. Det er en av grunnene til at vi, sammen med bl.a. Venstre, gjennomfører et pensjonsforlik som skal gjøre det lettere å kombinere arbeid og trygd og mer lønnsomt å stå i jobb. Det er også noe av grunnen til at vi gjennomfører den store NAV-reformen, der målet er at flere skal komme over i arbeid og ikke bare gå på trygd.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Dagfinn Høybråten (KrF) [10:33:52]: Stortinget skal denne våren behandle noen store, grunnleggende spørsmål. Det handler om Grunnlovens verdiforankring. Det handler om den kristne formålsparagrafen i opplæringsloven og den kristne formålsparagrafen i barnehageloven. Det dreier seg om utformingen av KRL-faget, og det dreier seg om forslaget til ny ekteskapslov.

Jeg får uvanlig mange henvendelser fra mennesker som er urolige over at så mange grunnleggende trekk i det norske samfunnet så å si er i spill, i rask rekkefølge, på samme tid, og mange føler at de ikke helt henger med. Man ser at det er noe grunnleggende som glipper, og det er en dyp uro for hva som skjer med Norge.

Mitt spørsmål til statsministeren er om han forstår den uro som mange mennesker føler i møte med disse planlagte store og gjennomgripende endringer i våre samfunnsstrukturer.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:35:13]: Svaret på det spørsmålet er ja. Kristne verdier, kristen kulturarv, har vært viktig, og er viktig, for Norge, og når vi tar opp spørsmål som berører det – med veldig ulik innfallsvinkel, men som berører det – kan jeg forstå at noen blir urolige, og at i hvert fall mange er veldig opptatt av hvordan vi finner løsninger på alle de sakene som representanten Høybråten nevnte.

Når det gjelder de viktigste sakene, er vi avhengige av at vi får til brede forlik. Den viktigste formålsparagrafen er jo verdiparagrafen i Grunnloven knyttet til statskirken. Der ligger det i sakens natur at vi er nødt til å få til et

bredt forlik. Det handler om en grunnlovsendring. Både fordi vi trenger to tredjedels flertall, og fordi vi trenger en politisk bredde, vil Regjeringen være opptatt av å få til en bred enighet rundt § 2 i Grunnloven.

Når det gjelder akkurat hvordan den skal utformes, tror jeg man gjør klokt i å sitte i ro og mak i Stortinget til Regjeringen har lagt fram sin melding, og så finne fram til en måte som gjør at vi ivaretar de hensyn som representanten Høybråten er opptatt av, men også andre hensyn – når vi da skal lage en ny § 2 i Grunnloven.

Når det gjelder opplæringsloven og barnehageloven, er det slik at det har vært et bredt sammensatt utvalg, Bostadutvalget, som har kommet fram til en felles innstilling til hvordan de mener en ny formålsparagraf bør utformes. Det er i hvert fall et godt grunnlag at et utvalg greier å komme fram til en enstemmig innstilling – et utvalg som er bredt sammensatt av ulike trosretninger og ulike miljøer. Nå får vi jobbe videre på det grunnlaget og se om det er mulig å komme fram til noe som også samler et bredt politisk miljø.

Når det gjelder KRL-faget, er jo situasjonen den at det var en dom som vi måtte følge opp.

Dagfinn Høybråten (KrF) [10:37:20]: Jeg er glad for den innfallsvinkelen statsministeren har til disse store sakene, og at han ønsker å drøfte med flere enn sine egne regjeringspartier hvordan man kan komme fram til gode løsninger for Norge som tar vare på den verdiarv, den kulturarv, som har preget Norge gjennom generasjoner.

Mitt oppfølgingsspørsmål går på en av de sakene som statsministeren ikke berørte, og som ikke har vært gjenstand for den brede og samlende utredning som statsministeren viste til når det gjelder formålsparagrafene. Det dreier seg om ekteskapsloven, hvor man ikke har foretatt noen slik bred utredning i det hele tatt. Det er et forslag som har vært på høring, som virker sterkt splittende på det norske folk i noe som berører noe så sentralt i våre liv som vårt samliv. En rekke høringsinstanser, bl.a. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, Bioteknologinemnda og Det teologiske fakultet ved Universitetet, har pekt på mangelen på utredning og konsekvenser av dette forslaget. Vil statsministeren ta seg tid til en skikkelig konsekvensutredning?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:38:29]: Vi mener at det forslaget som Regjeringen nå jobber med, er tilstrekkelig utredet, og vi vil legge fram det for Stortinget. Så vi aksepterer at det er ulike syn, ulike vurderinger, men Regjeringen må jo legge fram det den til slutt kommer til er et riktig forslag, og det vil vi gjøre.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først May-Helen Molvær Grimstad.

May-Helen Molvær Grimstad (KrF) [10:39:08]: Statsministeren snakka om endringer i KRL-faget og den kristne formålsparagrafen, og at ein gjerne vil lytte til dei signala som kjem. Det har gått fram av signala frå Regje-

ringa at ein ønskjer å fjerne den kristne formålsparagrafen i både skulen og barnehagen.

I 2005 var det eit breitt fleirtal på Stortinget, der alle, unnateke SV, ønskte å behalde den kristne formålsparagrafen i barnehagen. Kristeleg Folkeparti synest det er viktig at både barnehagar og skular har ei kristen verdiforankring. Dette er viktig for at barna skal bli kjende med den kristne kulturarven og det kristne verdigrunnlaget. Når statsministeren no seier at ein ser at den kristne kulturarven er viktig, undrar det meg at Regjeringa samtidig seier at dei vil fjerne den kristne formålsparagrafen i barnehagen, og at dei vil lytte til signala som kjem. Derfor lurar eg på korleis statsministeren vil sørge for at vi framleis har ei god forankring i dei kristne verdiane.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:40:14]: Det Regjeringen har sagt, er det vi sa i Soria Moria-erklæringen, nemlig at vi vil «gjennomgå den kristne formålsparagrafen i opplæringsloven». Det vil vi jo fordi mange har pekt på at den paragrafen vi har i dag, i hvert fall er en utfordring for alle dem som bekjenner seg til andre religioner enn den kristne. Så er det nedsatt et utvalg. Der er det mange med kristen bakgrunn som er representert, men også andre med annen type bakgrunn. Det utvalget har kommet fram til en enstemmig innstilling. Det er en lang paragraf, men nøkkelforslaget der er at opplæringen skal bygge på «likeverd og solidaritet, slik disse grunnleggende verdiene kommer til uttrykk i kristen og humanistisk tradisjon». Da mener det brede sammensatte utvalget – enstemmig – at det er en måte å ivareta de kristne verdiene på.

Regjeringen har ikke tatt endelig stilling til utvalgsinnstillingen. Det skal nå drøftes, vurderes. Jeg bare sier at det at vi skal gjennomgå disse paragrafene, betyr jo ikke at vi ikke respekterer kristne verdier, men at de må forvaltes på en måte som er i tråd med det flertallet mener er riktig.

Presidenten: Ulf Erik Knudsen – til oppfølgingsspørsmål.

Ulf Erik Knudsen (FrP) [10:41:30]: En av vårens viktige saker er ekteskapsloven, og vi har der merket oss at statsministeren er tilhenger av homoekteskap og homo-adoptsjon. Vi i Fremskrittspartiet deler ikke hans syn på det området.

Vi har nylig hatt en adopsjonssak i Stortinget, og i den sammenheng fremkom det at hundrevis av heterofile par står i kø – og noen har stått i kø i to–tre år – for å adoptere. Vi fikk også opplyst at ingen av de land som vi adopterer fra, aksepterer homofile som adoptivforeldre, og noen vil også trolig bryte samarbeidet med Norge i alle adopsjonssaker dersom vi vedtar homoadoptsjon i Norge. Konsekvensene kan altså være betydelige ved statsministerens og Regjeringens syn.

Mitt spørsmål er om Regjeringen har tenkt å kjøre gjennom sitt syn uten hensyn til de konsekvenser dette måtte ha for adopsjon i Norge i fremtiden.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:42:29]: Regjeringen har, og regjeringspartiene har, i Soria Moria-erklærin-

gen sagt at vi ønsker en ekteskapslov der også homofile kan få lov til å inngå ekteskap. Det mener vi fordi vi mener at det er kjærligheten som skal være avgjørende, og at også de som har en annen seksuell legning, skal ha mulighet til å inngå et ekteskap. Det mener jeg faktisk er en ganske viktig verdi, et viktig uttrykk for respekt for også mennesker som har annen seksuell legning. Der har Arbeiderpartiet lang tradisjon for å jobbe fram denne type reformer – fra at vi avkriminaliserte homofili på begynnelsen av 1970-tallet til vi fikk partnerskapsloven.

Når det gjelder adopsjon, er jo ikke hovedproblemstillingen utenlandsadopsjon, men hovedproblemstillingen er at i dag vokser mange barn opp med foreldre av samme kjønn, eller i homofile parforhold. De barna vil gjennom den nye ekteskapsloven få en bedre trygghet rundt sin oppvekst, bedre regulerte rammer, og det mener jeg ikke minst er en fordel for de barna.

Når det gjelder utenlandsadopsjon, så får da de ulike landene håndtere det som de vil. Det avgjørende er at vi i Norge vedtar lover som sikrer barna også i homofile parforhold.

Presidenten: Olemic Thommessen – til oppfølgings-spørsmål.

Olemic Thommessen (H) [10:43:44]: Jeg slutter meg til statsministerens ønske om at man skal ha brede forlik innenfor det tematiske området vi snakker om nå. Men desto mer overrasket blir vi jo når vi ser hvordan man behandler spørsmålet om KRL-faget. For der er det slik at man i ly av en dom fra Menneskerettighetsdomstolen nå kjører et separat løp for å stramme inn på KRL-faget, mens man i virkeligheten hadde hatt god tid og god mulighet til å se dette i sammenheng med behandlingen av formålsparagrafen, som kommer i neste runde. Det hadde vært et helt annet og mye bedre fundament for nettopp å skape de brede forlikene og den gode dialog som statsministeren inviterer til.

Vi har jo også merket oss at det innad i Regjeringen er forskjellige synspunkter på dette. Der SV hevder at dette er et stort problem i forhold til menneskerettighetene, synes Senterpartiet at det ikke er noe problem i det hele tatt, og Senterpartiet mener at man kan fortsette med den loven slik den er.

Er ikke dette et snedig grep som nettopp ikke innbyr til slike brede samtaler som statsministeren inviterer til?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:44:54]: Jeg tror jeg må minne om at det vi gjør med KRL-faget, er et resultat av at vi er dømt. Norge er dømt i Menneskerettighetsdomstolen for brudd på menneskerettighetene. Vi kan være uenig med domstolen. Det hender jo at man mener at en domstol tar feil, men at man likevel respekterer dommene. Så uavhengig av hva man måtte mene om dommen, mener jeg det er helt åpenbart at Norge må respektere dommen.

De endringene vi nå gjennomfører, er endringer som vår fremste juridiske ekspertise mener er helt nødvendige for ikke å bli dømt på nytt. Det vil være uheldig om Norge

enda en gang dømmes for brudd på menneskerettighetene. Det vil faktisk svekke vår posisjon i forhold til å kunne kritisere andre land når de bryter menneskerettigheter på en langt mer alvorlig måte enn det Norge har gjort i denne saken.

Hvis det er mulig å tilfredsstille de krav domstolen stiller, på andre måter – vel, så er vi åpne for å diskutere det. Men slik vi oppfatter dommen, og slik vår juridiske ekspertise oppfatter dommen, er det altså begrenset – for å si det slik – hvor stort spillerom vi har.

Presidenten: Odd Einar Dørum – til oppfølgings-spørsmål.

Odd Einar Dørum (V) [10:46:04]: Jeg legger til grunn at både statsministerens parti og Venstre har det til felles at vi mener at det norske samfunnet bygger på kristne og humanistiske tradisjoner og verdier, men at vi også er forpliktet av menneskerettighetene, av at vi er et samfunn hvor vi har alle de store verdensreligionene. Skal vi da møte statsministerens invitasjon til brede forlik, mener Venstre at det krever prinsipiell ryddighet. For eksempel i forholdet mellom stat og kirke må vi ikke risikere å ende opp med «statens religionsvesen», hvor man ikke har dyp respekt for det indre liv i et så stort trossamfunn som Den norske kirke.

Når det gjelder ekteskapslovgivningen, må vi kunne være så ryddige at vi vet at ekteskapet, enten det nå er mellom heterofile eller mellom homofile i et trofast kjærlighetsbundet samliv, hører innunder den borgerlige rettsorden. Vi må ikke komme i en situasjon hvor vi kan risikere at det er staten som skal diktere et trossamfunn hva det skal gjøre.

Så vil statsministeren være villig til å tenke prinsipielt ryddig, slik at det som hører den borgerlige rettsorden til, er uomtvistelig klart, men at trossamfunnenes uavhengighet og indre liv skal være fritt for statens inngripen og styring?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:47:09]: Det spørsmålet jeg får nå, illustrerer i og for seg at det er viktig med brede forlik. Men for Venstre og for Arbeiderpartiet, for alle partier, er det en grense for hvor langt man vil gå for å lage forlik. Når det gjelder ekteskapsloven, tror jeg ikke det er mulig å få med alle partier her i Stortinget hvis man skal ivareta det Venstre og Arbeiderpartiet er enige om, nemlig at de homofile skal ha rett til å inngå ekteskap. Det begrenser jo bredden i forliket hvis det prinsippet skal stå fast, for det er noen som er uenig i det prinsippet. Så forlik er viktige, men ikke for enhver pris.

Når det gjelder vielse, er det slik – hvis jeg oppfatter representanten Dørum riktig – at han ønsker å frata Kirken vigselfrett, at vigsel skal være en rent borgerlig handling. Det har Regjeringen *ikke* gått inn for. Vi mener at Kirken fortsatt skal ha den retten, men vi kommer ikke til å pålegge dem å vie homofile. Vi mener at vi skal respektere Kirkens egne vurderinger av det, men vi skal gi homofile rett til å gifte seg i henhold til ekteskapsloven.

Presidenten: Inge Lønning – til oppfølgings-spørsmål.

Inge Lønning (H) [10:48:18]: Stortinget skulle ha fått seg forelagt meldingen om stat og kirke før jul. I øyeblikket er det, så vidt jeg vet, usikkert når Stortinget kommer til å få seg den forelagt. Det betyr at det også er usikkert om Stortinget ville kunne behandle den i tide til at eventuelle grunnlovsendringsforslag kan fremmes.

Det går sterke forlydender om at Regjeringen kommer til å invitere Stortinget til å fastlåse det kongelige kirkestyret – altså Regjeringens oppgave som øverste kirkestyre. Samtidig sier statsministeren at man vil diskutere en helt ny § 2. Jeg tolker det dit hen at han mener at man skal fjerne bestemmelsen om statens offentlige religion. Det er etter mitt skjønnt dypt ulogisk og dypt inkonsekvent. Det innebærer at i fremtiden skal vi ha en kirkeminister som kan sitte alene med Hans Majestet og treffe avgjørelser i kirkelige spørsmål, altså som ved eneveldet av 1660. Det betyr at Norge ikke lenger har en offentlig religion, men det er kirkeministeren som bestyrer den.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:49:27]: Vi vil ikke innføre eneveldet. Vi vil fortsatt ha et demokrati i Norge. Jeg tror at stat–kirke-saken er tjent med at vi fører forhandlingene under tillitsfulle og gode forhold i Stortinget.

Som jeg sa, er det for alle partier helt sikkert en grense for hvor langt man vil gå for å få til brede forlik. Men det er samtidig slik at stat–kirke-saken egner seg til de grader for i hvert fall forlik som går utover det regjeringspartiene har av flertall i Stortinget, fordi det er helt nødvendig fordi vi snakker om grunnlovsendringer, og fordi det er en sak som i sin karakter gjør at det er bra med bredde. Da må vi alle være villige til å kompromisere, alle må være villige til å søke løsninger, og jeg mener at når man ser på de ulike partienes standpunkter, er det grunnlag for å få til et bredt forlik om stat–kirke i denne perioden.

Presidenten: Vi går da til det som trolig blir siste hovedspørsmål.

Lars Sponheim (V) [10:50:34]: Jeg skal bruke mine tilmålte minutter med statsministeren til å adressere vårens lønnsoppgjør og håndtering av de vanskelige AFP-spørsmålene.

Det er jo slik at både pensjonsspørsmål og som en del av det også Regjeringens håndtering av AFP-spørsmål i forbindelse med vårens lønnsoppgjør er forankret i et pensjonsforlik på Stortinget. Det var et bredt forlik og et nødvendig forlik, fordi det sikrer stabilitet og fasthet rundt et så langsiktig og viktig spørsmål i mange, mange år framover.

Så ser vi her noe av det rituelle spillet før forhandlinger. Det er usedvanlig viktige forhandlinger, jeg må si også utover AFP, fordi denne vårens lønnsoppgjør kan være ganske avgjørende for om vi kan ta vare på de gode tilstandene som vi har i det norske arbeidsmarkedet nå, med lav arbeidsledighet. Det ligger derfor et stort ansvar på partene, også når det gjelder Regjeringens bidrag. Jeg

innser det. Jeg har heller ikke tenkt å frata statsministeren det nødvendige handlingsrom han må ha for å møte dette, ved å spisse til noen situasjon her i denne sal. Men vi må vel kunne si at siden det er et bredt pensjonsforlik, er det også et litt annerledes parlamentarisk grunnlag for håndtering av AFP-spørsmål enn det er av andre. Derfor følger jeg med et meget skarpt øye med på det som sies og skrives.

Jeg har registrert at statsministeren sier at det skal bli en minst like god AFP-ordning som det er i dag. Jeg er helt enig i at det er grunnlag for det i AFP-forliket. Med justeringer av AFP-ytelser, kombinert med stor adgang til å tjene penger ved siden av, er det etter mitt skjønn ikke bare en litt bedre, men en meget bedre AFP-ordning, og jeg vil si også mer attraktiv.

Jeg ser at noen av partene snakker om at her er det grunnlag for å ha en uendret AFP-ordning. Det er ikke forenlig med det pensjonsforliket som foreligger. Så ser jeg at LOs leder velger de litt kryptiske ordene: på dagens nivå. Jeg skal ikke be statsministeren tolke dette, men jeg vil bare be om at han gir forsikring om – noe jeg regner med han vil – at pensjonsforliket ligger fast i Stortinget.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:52:39]: Jeg er enig i alt det representanten Sponheim nå sa. Jeg må iallfall tenke nøye på om det er noe jeg er uenig i. Jeg tror ikke det.

Jeg er enig i den tilnærmingen at det avgjørende her er at vi kan få en like god eller til og med en minst like god AFP-ordning. Men det betyr jo ikke at den skal være lik dagens, for det er ikke mulig, og det er heller ikke riktig.

Dagens AFP-ordning fyller jo opp det at det er null pensjonsrettigheter fra 62 år til 67 år i folketrygden. Nå får vi en helt ny folketrygd, der man kan tjene opp pensjon fra 62 år i folketrygden, og da er det klart at da må AFP bli annerledes. Jeg mener at den kan bli en svært god ordning, men den vil bli annerledes enn dagens. Det vil si at selvsagt kan man lage regneeksempler, der noen kommer bedre eller dårligere ut, litt avhengig av hvilke forutsetninger man legger til grunn. Samlet sett mener jeg likevel at vi trygt kan si at den er like god, og på mange måter bedre.

Men det blir jo litt teoretisk før man faktisk får tall og konkrete satser på bordet. Jeg tror at denne prosessen er tjent med at vi faktisk får tall og satser på bordet i de forhandlingene som er mellom partene i arbeidslivet, der staten tidligere har vært med ved å være med på å finansiere AFP. I pensjonsforliket sier vi at vi skal bidra til dette også i fortsettelsen.

Det vi sier i pensjonsforliket, er at Regjeringen vil invitere partene i arbeidslivet til en bred prosess om utformingen av hvordan vi tilpasser AFP. I det ligger det at det skal være dialog. Så skal det være forhandlinger mellom partene i tillegg. Det er i det skjæringspunktet vi er nødt til å finne en god løsning som sikrer 62-åringene, og som sikrer arbeidslinjen. Jeg mener det er mulig, men det er krevende. Derfor er det krevende forhandlinger vi nå står overfor.

Lars Sponheim (V) [10:54:28]: Jeg er enig i at det er mulig, men jeg vil fra min side være ganske kategorisk på at det å ha en uforandret AFP videre ikke er forenlig med dette pensjonsforliket, for det er et brudd på arbeidslinjen. Jeg vil ikke engang berøre den debatten som synes å ha oppstått om at levetid ikke skal påvirke pensjonsytelsene framover. Da er på en måte grunnlaget for alt vi har snakket om, borte.

Jeg har lyst til å benytte denne anledningen til i forkant av de samtaler, forhandlinger og debatter som skal være om dette, å gi uttrykk for uro over en del av partenes – og da snakker jeg ikke om statsministeren – argumentasjon. Det gjelder hva jeg opplever som noe forakt for Stortingets rolle i dette. Det er nå engang slik at dette er vår folkevalgte forsamling. Om man ikke respekterer betydningen av det i et demokrati, bør man iallfall akseptere at det er Stortinget som er bevilgende myndighet, og som gir den nødvendige lovbeskyttelsen som AFP-ordningen legger opp til. Derfor må jeg si at på Stortingets vegne er jeg urolig over den litt foraktelige tone som noen av partene gir uttrykk for i forhold til Stortingets vedtak. Jeg vil understreke at det ligger fast, og vi har vel ikke andre våpen enn talerstolen i Stortinget, og den vil bli brukt om ikke det skjer.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:55:38]: Jeg er opptatt av, og det er i tråd med det representanten Sponheim sier, at det vi nå må prøve å få til, ikke bare er et bredt partipolitisk forlik om pensjon, men det jeg vil kalle et nasjonalt forlik. Det betyr at det vi skal få til, er å ta vare på det partipolitiske forliket. Vi skal i tillegg prøve å få partene til å stille seg bak forliket. Det er det som det egentlig vil bli forhandlet om i forbindelse med AFP-forhandlingene.

Folketrygden er noe Stortinget bevilger til og bestemmer over. Mens AFP er en ordning som er blitt skapt i skjæringspunktet mellom organisasjonene og Stortinget, ved at den er forhandlet fram av partene, og så har man kommet til regjeringer av ulik politisk farge og bedt om bidrag gjennom inntektspolitisk samarbeid. Derfor er AFP mer et resultat av et trepartssamarbeid. Jeg håper – det er krevende – at vi kommer fram til en løsning i løpet av våren som gjør at partene blir enige om en endret AFP, som Regjeringen kan stille seg bak.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først André N. Skjelstad.

André N. Skjelstad (V) [10:56:57]: Jeg er usikker på om de velvalgte ordene som følger, falt under en av de dialogene som statsministeren peker på:

«Jens, dersom du sikrer videreføring av AFP på dagens nivå, kan jeg love at vi skal hjelpe deg til å bli gjenvalgt.»

Det sa LOs leder Roar Flåthen.

Jeg tar det for gitt at alle i denne salen har vår lojalitet her. Da lurer jeg bare på om statsministeren kan forsikre meg om at hans regjerings lojalitet også ligger her i Stortinget.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:57:34]: Svaret på det er åpenbart ja. Er man statsminister i et parlamentarisk system, er man avhengig av tillit fra flertallet i Stortinget – ikke nødvendigvis fra alle partier i Stortinget hele tiden, men iallfall fra et flertall hele tiden. Så det er klart.

Det jeg føler er et mer komplisert spørsmål, er spørsmålet om hvordan Stortinget og Regjeringen forholder seg til at partene forhandler fram løsninger som forutsetter statlig bidrag. Derfor er det en tett dialog mellom partene og Regjeringen. Det er faktisk det pensjonsforliket bygger på, for i stortingsmeldingen som partiene slutter seg til, står det at Regjeringen inviterer partene i arbeidslivet til en bred prosess om utformingen av en tilpasset ordning for avtalefestet pensjon. Det er den brede prosessen vi nå er inne i, som gjør at vi er nødt til å samtale med partene for å finne en god løsning.

Presidenten: Robert Eriksson – til oppfølgingsspørsmål.

Robert Eriksson (FrP) [10:58:41]: Det er også slik at det er veldig mange arbeidstakere i dag som ikke har muligheten til å få AFP, men som blir berørt av den nye pensjonsreformen, som Regjeringen, med et bredt flertall bak seg, snart skal sette ut i livet.

La oss ta utgangspunkt i et eksempel med en bussjåfør fra årskullet 1963, som jobber i 42 år, og som ikke har krav på AFP, som er totalt utslitt etter 42 år, når han er 64 år. Vedkommende vil, etter de nye reguleringsprinsippene som det legges opp til, og det nye systemet, komme ut med en pensjon fra folketrygden på under det en minstepensjonist har i dag. Hvordan kan statsministeren glede seg over en slik reform, og hvordan kan statsministeren forklare dette og synes at dette er rettferdig og solidarisk?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:59:33]: Et enkelt svar til dem som ikke har AFP, er at de organiserer seg og lager tariffavtale. Da får de AFP. Avtalefestet pensjon er jo en avtalefestet ordning som partene i arbeidslivet har jobbet fram. Arbeiderpartiet har vært for AFP hele tiden. Vi har støttet denne ordningen, og flertallet av partiene her på Stortinget har vært for AFP.

Fremskrittspartiet har vært imot AFP, og da har det i og for seg vært en grei sak. Men flertallet her på Stortinget har vært for AFP som en avtalefestet ordning. Jeg mener at folk skal kunne gå av som 62-åringer på en god og verdig måte, og det skal vi sikre også i fortsettelsen.

Vi må skille tydelig mellom dem som i dag har AFP, og dem som ikke har AFP. For dem som har AFP, mener jeg vi skal sikre en like god ordning. Men det kan komme eksempler på folk som får noe mer, og f.eks. folk som får noe mindre. Det er den konkrete diskusjonen vi nå skal igjennom med partene. Så er det de som ikke har AFP i dag, de får jo noe mer enn i dag, for i dag får de ingen ting, de må vente til de er 67 år før de får noen ting hvis de ikke har AFP eller offentlig tjenstepensjon. De får da folketrygd fra 62 år.

Presidenten: Martin Engeset – til oppfølgingsspørsmål.

Martin Engeset (H) [11:00:47]: Det er mye som tyder på at vårens lønnsoppgjør ikke akkurat tegner til å bli vårens vakreste eventyr. Det er fristende å si at som man reder så ligger man, for noe av problemet nå synes å være at statsministeren iherdig har forsøkt å selge pensjonsforliket som en stor velferdsreform for dagens yrkesaktive, og fortiet at det dreier seg om en innsparingsreform for å trygge pensjonene til fremtidens generasjoner, nemlig våre barn og barnebarn. Pensjonsforliket er et meget skjørt politisk byggverk, hvor alle partier, minus Fremskrittspartiet, strakk seg langt og tok ansvar gjennom ti års knallhardt politisk arbeid. Jeg er opptatt av å høre om statsministeren kan si litt om hvordan han tenker seg at kontakten med Stortinget skal være. For rett nok er det et trepartsforhold mellom partene i arbeidslivet og Regjeringen, men samtidig har man også forholdet til forlikspartnerne. Hvordan er statsministeren innstilt på å ivareta det som skal skje til våren i forhold til oss som er forlikspartnere i pensjonsforliket?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:01:54]: Jeg er helt trygg på at vi skal kunne finne former å ha kontakt med Stortinget på som gjør at de partiene som deltok i pensjonsforliket, føler at vi har en nødvendig dialog med dem. Men det er en krevende situasjon når det er forhandlinger mellom partene i arbeidslivet. Det kan komme til at de gjør som de har gjort tidligere, at de henvender seg til oss i en forhandlingsinnspurt. Det er litt vanskelig når vi ikke vet hva de vil henvende seg om, å ha en bred prosess før vi vet hva partene ønsker å be Regjeringen om. Vi får komme tilbake til det når vi ser hva de faktisk ber om.

Ellers mener jeg at pensjonsreformen er en velferdsreform, for vi fjerner minstepensjonsfella, slik at langt flere kvinner og andre med lav inntekt får tilleggs pensjon, og vi sørger for at det skal være mulig å jobbe ved siden av pensjonen uten at vi skal avkorte denne, noe som mange pensjonister opplever i dag hvis de har noe inntekt ved siden av pensjonen. De skal fritt kunne jobbe ved siden av, og sliterne får mer. I dag får man null ekstra pensjonspoeng for alt arbeid utover 40 år. Med det nye systemet vil man få full opptjening også for den tiden man jobber etter at man har jobbet i 40 år. Det er en viktig velferdsreform.

Presidenten: Åse Gunhild Woie Duesund – til oppfølgingsspørsmål.

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF) [11:03:09]: Debatten har gjort meg noe usikker. Bør ikke LO-medlemmer også vise solidaritet og dele innstramminger? Og hvorfor skal de ha en særbehandling?

Så til vårens lønnsoppgjør og AFP. En tosporsløsning har vært lansert, der sliterne kan gå av når de er 62 år med pensjon som ligner på dagens ordning, uten mulighet til å kombinere pensjon og arbeid uten avkorting. Dersom

et slikt spør blir attraktivt økonomisk, så kan jo de fleste velge det, og da er vi like langt, og langt borte fra den arbeidslinjen som er fastsatt i pensjonsforliket, og som jeg håper ligger fast.

Ser statsministeren på en slik tosporsløsning i det hele tatt som en mulig løsning? Og vil det i tilfelle være mulig å få til en utforming som reelt gjør det til en ordning som bare et mindretall av arbeidstakerne faktisk vil velge?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:04:12]: La meg bare minne om at avtalefestet pensjon ble innført på slutten av 1980-tallet som en ordning for dem som hadde tariffavtale. Den er forhandlet fram, og det er klart at da er det noe man har hvis man har tariffavtale og er fagorganisert – ikke bare i LO, men også i andre organisasjoner – men som man ikke har hvis man ikke er fagorganisert. Slik har det vært i 20 år, og slik vil det fortsatt være i henhold til pensjonsforliket, fordi AFP fortsatt skal være en ordning for dem som har avtale, ikke for dem som ikke har avtale og ikke er organisert. Spørsmålet er hvordan AFP skal være i fremtiden, ikke om den skal være en ordning for dem med avtale og som er organisert.

Jeg er også en sterk tilhenger av AFP, for jeg mener at det er veldig mange mennesker som ikke kan stå i arbeid til de er 67 år, som er dagens aldersgrense i folketrygden. Derfor trenger vi noe før 67 år, og jeg mener det skal være fullt mulig å gå av som 62-åring på en god og verdig måte også i fortsettelsen.

Så diskuterer vi hvordan vi skal få til en ordning som gjør det mulig å jobbe fritt ved siden av, ha null avkorting hvis man går av med AFP, men kanskje ønsker å ta en vakt og gjøre litt ved siden av. Tosporsmodellen mener jeg ikke er like god som den modellen vi har skissert i meldingen.

Presidenten: Den muntlige spørretimen er nå omme, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir en del endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den oversikt som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringer i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmålene 3, 4 og 6, fra henholdsvis representantene Bård Hoksrud, Anne Margrethe Larsen og Gunnar Gundersen til miljø- og utviklingsministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 5, fra representanten Bent Høie til miljø- og utviklingsministeren, vil bli besvart av forsvarsministeren på vegne av miljø- og utviklingsministeren, som er bortreist.

Spørsmålene 14, 15 og 16, fra henholdsvis representantene Kenneth Svendsen, Inge Lønning og Gunvald Ludvigsen til helse- og omsorgsministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden har sykdomsforfall.

Spørsmål 1

Laila Dávøy (KrF) [11:05:56]: «Det er over 100 000 norske menn og kvinner som har tjenestegjort i ulike internasjonale operasjoner som Norge har engasjert seg i siden den 2. verdenskrig. Det snakkes om at 5–10 pst. av hjemvendte soldater sliter med ettervirkninger av å ha tjenestegjort i krigsområder. De siste ukene har noen av disse veteranene stått fram i media og fortalt hva FN-oppdragene har gjort med deres liv.

Hva vil statsråden gjøre for at denne gruppen nå får kvalifisert medisinsk hjelp for sine senskader og annen nødvendig hjelp?»

Sigvald Oppebøen Hansen hadde her teke over presidentplassen.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:06:38]: Helt siden vår regjering tiltrådte, har vi vært opptatt av rettighetene og tilbudet til Forsvarets veteraner. Vi har iverksatt en rekke konkrete tiltak både for å styrke veteranenes rettigheter og det tilbudet som Forsvaret gir dem. I tillegg har vi iverksatt et bredt arbeid for å kartlegge hvilket behov det er for å bedre ordningene for veteranene ytterligere.

Det er det sivile helsevesenet som har det lovpålagte ansvaret for å yte helsetjenester til veteranene. Men samtidig har Forsvaret et moralsk ansvar for at veteranene får den oppfølgingen de trenger, før, under og etter endt tjeneste. Forsvaret gir tilbud om psykiatriske og psykologiske helsetjenester til veteraner i ett år etter at de har sluttført tjenesten. Regjeringen utreder nå en lovfesting av denne retten. Dette er en del av Regjeringens omfattende lovarbeid for å styrke veteranenes rettigheter. Et annet forslag som vi nå vurderer, er innføring av et lovfestet objektivt erstatningsansvar, samtidig som vi også utreder andre mulige former for kompensasjonsordninger.

Den psykiatriske og psykologiske oppfølgingen av veteranene skjer i regi av Forsvarets sanitet ved Nasjonal Militærmedisinsk Poliklinikk og ved de regionale stressmestringsteamene. Forsvaret har utlyst elleve stillinger for psykiatere og psykologer for å styrke dette helsetilbudet.

I 2006 ble Forsvarets Veteranadministrasjon opprettet som kontaktpunkt i Forsvaret for informasjons- og rådgivningstjenester til veteraner. Veteranadministrasjonen skal tilpasse bemanningen og kompetanseoppbyggingen til veteranenes behov. Vi har også nylig besluttet å opprette et velferds- og rekreasjonssenter for veteraner på Bæreia utenfor Kongsvinger.

Det påhviler oss et stort ansvar når vi sender våre soldater ut i utenlandstjeneste. De skal føle seg trygge på at de får god oppfølging både før, under og etter tjenesten. Regjeringen har styrket denne oppfølgingen, og jeg vil si at det har skjedd mye på kort tid når det gjelder å fokusere på veteranene og oppfølgingsansvaret overfor dem. Samtidig er dette et område som denne regjeringen kontinuerlig fokuserer på.

Laila Dávøy (KrF) [11:08:58]: Jeg takker forsvarsministeren for svaret.

Det er veldig positivt at det er satt i gang så mange forskjellige tiltak, ikke minst med tanke på framtiden, men jeg tenker spesielt på de veteranene som nå har stått fram. En god del av dem har ikke fått nok hjelp innenfor det sivile systemet.

Vi er også kjent med at det når det gjelder en del av de psykiske senskadene, kanskje også de fysiske, ikke er nok kompetanse i det sivile helsevesenet til å kunne fange opp og kanskje forstå hva man faktisk har vært igjennom av f.eks. krigstraumer. Hva vil statsråden gjøre for disse veteranene rent faktisk når det gjelder hjelp, slik at de kan bli møtt med forståelse, hjelp og innsikt, noe som det sivile helsevesenet i dag ikke innebærer?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:10:02]: Det er et viktig tema representanten Dåvøy tar opp.

Det er viktig at vi klarer å tilby dem som har fått skader, den hjelp og støtte som de trenger. Her er det mange forhold som kommer inn. Ett er at det sivile helsevesen får tilstrekkelig kompetanse. Det får de bl.a. gjennom det samarbeidet som er mellom Forsvaret og det sivile helsevesen. Men det er også viktig at det kameratstøttearbeidet som FN-veteranene gjør, og det arbeidet som også andre organisasjoner gjør, når ut til dem som trenger det – og kanskje også hjelper inn mot helsevesenet.

Vi vet at vi ikke klarer å nå frem til alle. Det sier jo kanskje noe – som spøreren selv tok opp – når det er 100 000 som har vært ute i internasjonale operasjoner, og totalt 30 000 som har vært i FN-tjeneste i UNIFIL. Det er altså svært mange å nå frem til. Her gjør Forsvaret en veldig grundig jobb, også nettopp gjennom de nye stillingene som vi nå utlyser, for å få til en bedre kompetanse både i Forsvaret og ute i det sivile helsevesen.

Laila Dåvøy (KrF) [11:11:19]: Jeg håper at forsvarsministeren vil følge dette arbeidet nøye og sørge for at de veteranene som trenger hjelp, faktisk får det. Det er en god del av disse som også har tilkjennegitt problemer med NAV-systemet slik det fungerer i dag.

Et annet spørsmål gjelder det tiltaket at alle skal få psykiatrisk hjelp i inntil ett år etter hjemkomst. Det er veldig positivt at statsråden signaliserer at dette vil bli lovfestet. Problemet knyttet til perioden «ett år» er at vi ofte ser at psykiske senskader kommer senere enn ett år etter hjemkomst. Jeg tror at den psykiatriske oppfølgingen som man kan få i inntil ett år etter hjemkomst, fra kompetansepersonell som har greie på krigstraumer, er veldig viktig. Jeg vil spørre statsråden om hun vil vurdere å gjøre denne perioden lenger, i og med at vi vet at noen får skadene senere enn ett år etter hjemkomst.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:12:18]: Jeg har forståelse for den problemstillingen at senskader kan dukke opp senere enn ett år i ettertid. Samtidig er jeg overbevist om at det er viktig at Forsvaret tar oppfølgingen «i inntil ett år» på alvor og gjør en grundig jobb med den.

Jeg vil likevel si at etter ett år må det sivile helsevesen samarbeide med Forsvaret om oppfølgingen. Hvis vi ser dette i et femårsperspektiv, vil det dreie seg om så mange

som 7 000–8 000 veteraner. Det er et stort antall personer, og det kan ikke være slik at vi skal bygge opp et stort helsevesen for Forsvaret i landet. Vi må ha et godt samarbeid med det sivile helsevesen, og vi må også kunne utveksle kompetanse med dem, slik at det sivile helsevesen tar ansvar både i fem år og i ti år etter at soldatene har kommet tilbake.

Spørsmål 2

Per Roar Bredvold (FrP) [11:13:30]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til forsvarsministeren:

«I avisen Hamar Arbeiderblad kunne vi 12. februar 2008 lese at Forsvaret bisto Kolo Veidekke med brøyting av Trysilvegen i Hedmark.

Hvilken avtale er inngått mellom Forsvaret og Kolo Veidekke, og hvilket omfang har denne avtalen og eventuelle andre avtaler ellers i landet?»

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:13:52]: Det er riktig at Forsvaret i vinter har bistått Kolo Veidekke med brøytejenerer på enkelte veistrekninger i Trysilområdet. Bakgrunnen var at Kolo Veidekke kontaktet Forsvaret fordi de manglet brøytekapasitet, samtidig som det var store brøytebehov på grunn av et betydelig snøfall.

Forsvarsstaben opplyser at det kun er unntaksvis at Forsvaret bistår kommersielle aktører, som i dette tilfellet. I denne ekstraordinære situasjonen var det snakk om et usedvanlig stort behov for snøbrøyting i det aktuelle området. Da det var ledig kapasitet i Forsvaret og berørte mannskaper i tillegg trengte brøytetrening, ble en muntlig avtale inngått. Normalt inngås kontrakter mellom Forsvaret og sivile aktører skriftlig. Avtalen innebar at Forsvaret støttet Kolo Veidekke med brøytekapasitet, og at Kolo Veidekke dekket utgifter knyttet til oppdraget. I tillegg påtok selskapet seg fullt ansvar i tilfelle skader skulle oppstå. Dette innebar bl.a. at Forsvaret tanket drivstoff på Kolo Veidekkes regning, og at ekstra lønnsutgifter for befall som deltok under brøyteoppdraget, ble dekket av Kolo Veidekke.

Jeg vil understreke at det her faktisk var en situasjon hvor Forsvaret hadde ledig kapasitet som kunne utnyttet til felles beste. Forsvarets avtale med Kolo Veidekke kom lokalsamfunnet til gode ved at veier ble brøytet, og Forsvaret kunne utnytte oppdraget til trening av mannskaper og befall.

Lignende behov for støtte av denne typen vil unntaksvis også kunne oppstå i framtiden. Det er viktig å poengtere at det i slike sammenhenger opptres ryddig overfor den som støttes, og at Forsvaret får dekket sine merkostnader knyttet til den støtten som Forsvaret gir.

Vanlig praksis må derfor være basert på at kommersielle selskaper selv utfører de oppdrag de har påtatt seg i henhold til inngåtte kontrakter. Forsvaret vil kunne bruke ledig kapasitet til å bistå det sivile samfunn i ekstraordinære situasjoner, gitt at kostnadene til dette blir dekket. Det er viktig å understreke at Forsvaret ikke normalt vil ha ledig kapasitet til denne typen oppdrag.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:16:02]: Jeg takker statsråden for et fyldig og godt svar.

Statsråden sa at unntaksvis skal Forsvaret bistå det sivile. Jeg er ikke imot at Forsvaret samarbeider, heller ikke med Kolo Veidekke, om å få vekk brøytekanter etc., men det setter liksom saken i et litt spesielt lys, for vi har et forsvar som skal brukes til forsvar, og vi har et veivesen som leier inn dem som skal gjøre den typen jobb.

Det jeg er opptatt av i dette spørsmålet, er hvor mye vi skal blande roller. Jeg bryr meg ikke om hvem som fikk hjelp, og hvilken veistrekning dette var, men om blandingen av Forsvarets rolle og – i dette tilfellet – den rollen de som skal utbedre veiene våre og drive vedlikehold der, har.

Statsråden sa at lønn for befal ble dekket. Det var vel med noen soldater også, vil jeg tro. Jeg går ut fra at Forsvaret også fikk dekket utgiftene for disse, slik at Forsvaret totalt sett – jeg understreker totalt sett – ikke hadde noen utgifter på dette oppdraget eller har hatt utgifter på lignende oppdrag.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:17:11]: Som jeg sa, fikk Forsvaret dekket sine utgifter i forbindelse med dette oppdraget. Jeg har lyst til å understreke at også for Forsvaret er det viktig at veier er brøytet, og at det er mulig å komme seg fram.

Jeg tror denne situasjonen var ekstraordinær. Det var store snøfall. De som hadde ansvaret for brøytingen, hadde tatt kontakt med Statens vegvesen. De hadde forsøkt å få støtte fra andre kommersielle aktører, men det var det ikke mulig å få til. Da Forsvaret hadde kapasitet, valgte Forsvaret å stille opp.

Jeg tror med all respekt at man kanskje ville ha reagert mer hvis Forsvaret ikke hadde ytt bistand dersom Forsvaret faktisk hadde vært i stand til det, for som vi alle vet, er det viktig å holde en høy beredskap på vinterveiene i Norge.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:18:06]: I avisen HA, som jeg refererte til, står det:

«Så langt kompanisjef Irene Forsjord vet, er dette første gang kompaniet bistår sivile vegmyndigheter i Norge for å få snø fra vegen.»

Da er spørsmålet mitt, for å presisere at jeg ikke er imot at det er samarbeid mellom Forsvaret og andre etater: Vil Forsvaret i fortsettelsen være behjelpelig med slike oppdrag, eller skal Forsvaret drive mer med forsvarsrelaterte saker?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:18:42]: Forsvaret driver først og fremst med det som Forsvaret skal gjøre, men Forsvaret har et veldig bredt spekter av oppgaver. Vi har også mannskaper som kan drive med den type arbeid som det her er snakk om, og nettopp de mannskapene hadde ledig kapasitet og trengte også trening med utstyret.

Her gjorde man en innsats for å avhjelpe det sivile samfunnet, fordi det ikke var kommersielle aktører tilgjengelig, og fordi Forsvaret hadde ledig kapasitet. Jeg tror ikke det ville blitt forstått hvis man i ettertid hadde fått vite at

Forsvaret hadde hatt disse ressursene og ikke hadde kunnet bruke dem. For det er like viktig for Forsvaret som for utrykningskjøretøyer og alle andre at det er en god og høy beredskap på veiene.

Spørsmål 3

Fra representanten Bård Hoksrud til miljø- og utviklingsministeren:

«Justervesenet laget i 2007 en rapport om svinn av drivstoff. Rapporten synliggjør at det årlig blir borte store mengder drivstoff på vegen fra raffineriet og frem til tankingen skjer hos den enkelte bensinforhandler. Det betyr at det årlig er store mengder drivstoff som man ikke vet hvor er blitt av, og som kan utgjøre en miljøfare.

Vil statsråden ta et initiativ til å iverksette tiltak for å finne ut hvor de store mengdene drivstoff blir av, og hvilke tiltak som kan iverksettes for å redusere utslippet/svinnet?»

Spørsmål 4

Fra representanten Anne Margrethe Larsen til miljø- og utviklingsministeren:

«Årsakene til avskoging kan være sammensatte og skyldes forhold utenfor skogsektoren, for eksempel svak regulering/korrupsjon og underutvikling. Dette tilsier at kriteriene for bruk av 3 milliarder kroner årlig for å hindre avskoging i tropiske regnskoger ikke bare er kortsiktig reduksjon i trehugst, men også mer langsiktige utviklingsmål. Bedre styresett, fattigdomsbekjempelse og alternativer til skogdrift er sentrale stikkord.

Hva konkret vil Regjeringen gjøre for at bruken av skogmilliardene skal fremme utvikling?»

Presidenten: Disse spørsmåla er utsette til neste spørjetime.

Spørsmål 5

Presidenten: Dette spørsmålet, frå Bent Høie til miljø- og utviklingsministeren, vil bli svart på av forsvarsministeren på vegner av miljø- og utviklingsministeren.

Bent Høie (H) [11:19:51]: «Rogaland fylkeskommune sendte sin fylkesplan 2006-2009 til Miljøverndepartementet for godkjenning november 2005. Den er ennå ikke ferdigbehandlet i departementet, og fylkeskommunen er snart i gang med en ny plan.

Er dette en behandling av fylkesplanene som statsråden mener er forsvarlig?»

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:20:14]: På vegne av miljøvernministeren vil jeg si at miljøvernministeren er enig i at dette har tatt lang tid. Miljøvernministe-

ren melder også at han tar sikte på å legge fram saken så snart som mulig.

Bent Høie (H) [11:20:34]: Jeg forstår godt at Forsvaret bidrar med å rydde nedsnødde veier når det er en akutt situasjon, men jeg regner ikke med at det er en så alvorlig situasjon i Miljøverndepartementet at de har behov for Forsvarets hjelp for å få unna fylkesplanbehandlingen.

Det er litt vanskelig å stille et oppfølgingsspørsmål når miljøvernministeren ikke er til stede, men hva er årsaken til at behandlingen av denne fylkesplanen har tatt nærmere to år?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:21:09]: Vanlig behandlingstid for nasjonal godkjenning av fylkesplaner er mellom seks og tolv måneder. Derfor er det riktig at det har tatt lang tid med godkjenningen av denne planen. Årsaken til det er at det har vært en konflikt mellom hensynet til nasjonale retningslinjer for kjøpesenteretablering og fylkestingets godkjenning av planen.

Som jeg sa, har miljøvernministeren meldt og erkjent at dette har tatt lang tid, og han har derfor sagt at denne saken skal legges fram med det første.

Spørsmål 6

Fra representanten Gunnar Gundersen til miljø- og utviklingsministeren:

«Konfliktnivået mellom tradisjonell bruk av utmarka og rovvilt er økende i store deler av landet. Inngjerding av store utmarksområder er forsøkt i enkelte områder. Dette er store, stygge inngrep i utmarka med langt større synlighet og konsekvenser enn de fleste andre inngrep. Allikevel synes det ikke som om disse inngrepene omhandles med den samme skepsis som andre næringsrettede tiltak i utmarka.

Hvilke analyser har statsråden lagt til grunn for denne politikken?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsett til neste spørjetime.

Spørsmål 7

Steinar Gullvåg (A) [11:22:12]: Jeg vil få lov til å stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Selskapet Unibuss overtok kollektivoppdraget i Vestfold fra nyttår etter forutgående anbudsrunde. Selskapet har hatt store innkjøringsproblemer, hvilket har gått ut over tilbudet til publikum og de ansatte i selskapet.

Hva kan gjøres for å sikre de ansattes arbeidsvilkår når nye selskaper overtar anbudskontrakter, og kan det være aktuelt å forlenge anbudsperioden slik at publikum og ansatte slipper å forholde seg til nye selskaper hvert 5. år?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:22:58]: I dag vert bruken av anbod i kollektivtransporten regulert anten i føresegner gjevne med heimel i yrkestransportlova eller av regelverk gjevne med heimel i lov om offentlege innkjøp. Prinsippa for bruk av anbodskonkurransen etter dei ulike regelverka er i hovudsak like.

Ved bruk av anbod etter yrkestransportlova er det sett ei minste grense på fem år når det gjeld kor lenge ei kontrakt om anbod skal gjelde. Denne grensa kan berre settast til side i særlege høve når det i praksis medfører store vanskar å nytte kontraktar som varer i fem år eller meir.

Det er òg eit vilkår at den som tek del i anbodskonkurransen etter yrkestransportlova, må forplikte seg til å følgje løns- og arbeidsvilkår for operativt personell som minst svarar til ein av dei landsomfattande tariffavtalane.

Oppdragsgjevar kan òg bestemme at operativt personell i selskap som tapar køyringa etter anbod, skal ha førerett til nyttilsetjingar i selskapet som vinn anbodskonkurransen.

Generelt er det ikkje noko i vege for at det kan nyttast ein anbodsperiode på meir enn fem år.

I Vestfold vert det etter det som er opplyst, nytta anbod etter ein modell der Vestviken Kollektivtransport AS har inntektsansvaret. Det medfører at ein nyttar regelverket for anbod som er heimla i lov om offentlege innkjøp.

Eg har ikkje noko grunnlag for å kommentere den aktuelle saka, anna enn at ein på generelt grunnlag aldri kan garantere at endringar i kollektivtransporten, som t.d. byte av operatør, vil skje utan problem. Det er fylkeskommunale politikarar og Vestviken Kollektivtransport som er ansvarlege for å handtere dei problema som oppstår.

Når det gjeld omsynet til tilsette i kollektivtransporten, kan det opplystast at Samferdsledepartementet er i sluttfasen med eit forslag til endringar i yrkestransportlova som vil gje tilsette ved bruk av anbod dei same rettane som tilsette etter arbeidsmiljølova har ved overdraging av verksemd. Dette forslaget er i samsvar med plattformen for regjeringssamarbeidet, Soria Moria-erklæringa. Per i dag er ikkje den minste kontraktsperioden på fem år ved anbod etter yrkestransportlova til vurdering. Eg ser det som viktig at kontraktsperiodane ved bruk av anbod verken er for lange eller for korte, dersom anbod skal fungere etter intensjonen.

Dersom det nemnde forslaget vert vedteke, vil likevel spørsmålet om lengda på kontraktsperioden ha mindre å seie for dei tilsette i kollektivtransporten der det vert nytta anbod.

Steinar Gullvåg (A) [11:25:29]: Jeg takker statsråden for et meget positivt svar.

Jeg tror mange, ikke minst de ansatte i transportsektoren, hilser velkommen nye bestemmelser som medfører at kontraktsendringer faktisk vil medføre også en virksomhetsoverdragelse. Dette har lenge vært et ønske fra de ansatte i sektoren, og jeg synes det er veldig fint at Regjeringen nå følger opp dette – ja faktisk er i sluttfasen med dette arbeidet.

Når det så gjelder med kontraktsperiodens lengde, er forholdet selvfølgelig slik, som statsråden nevnte, at det

er opp til fylkeskommunene selv å avgjøre det. Men det er ganske umulig, både for de ansatte og for passasjerene, å måtte forholde seg til nye selskaper hvert femte år, nye ruteopplegg og faktisk, ofte en svekkelse av transporttilbudet.

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:26:37]: Eg er samd i det som representanten Gullvåg tek opp, og i bakgrunnen for at det vert teke opp. Dei meldingane har me òg både frå tilsette og frå publikum. Ein ser gjerne at ein slepp endringar så ofte. Eg er positiv til at fylkeskommunane vurderer ein lengre kontraktperiode enn fem år, og skal gjerne òg kommunisere det i vår dialog med fylkeskommunane i tida framover. Vi har jo stadig dialog med dei på ulike arenaer. Eg kan gjerne notere meg at det er eit tema som me kan ta opp med dei på generell basis, utan at me dermed går inn og endrar lovverket, for det er opning for å ha lengre periodar med det lovverket som me har i dag.

Steinar Gullvåg (A) [11:27:28]: Jeg har bare et kort tillegsspørsmål.

Er det foretatt noen evaluering, eller noen erfaringsoppheving, av de kontraktene som nå har vært ute på anbud, for – nær sagt – å danne seg et bilde av hvordan dette har artet seg for kollektivtrafikken?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:27:54]: Me har fått laga to rapportar som har vore grunnlaget for arbeidet med å få til eit system med tilsvarende vilkår som for verksemdsoverdraging til tilsette. I dette materialet er det i den fyrste rapporten ei evaluering av korleis systemet har funget for dei tilsette, og i den andre er det òg utvida litt for brukarane, for eg var ikkje nøgd med det som kom fram i den fyrste rapporten, og fekk laga ein rapport til, som såg på fleire sider av dette.

Det er ingen tvil om at enkelte grupper av tilsette – spesielt dei som på ein måte står svakast, anten på grunn av mykje fråver, på grunn av sjukdom, på grunn av alder eller anna – vert svekte i eit slikt system, medan dei som elles fungerer og på ein måte står sterkt på arbeidsmarknaden, òg vil stå sterkt i eit slikt system. Men vi er merksame på dei sideverknadene som kan vere her, og prøver å finne fram til tiltak som skal minske desse.

Spørsmål 8

Arne Sortevik (FrP) [11:29:14]: Spørsmålet til samferdselsministeren lyder:

«Viktig i arbeidet med ny NTP 2010-2019 er å legge forholdene til rette for at godstransporten i så stor grad som mulig skal gå på sjø og bane i stedet for på veg. For at de enkelte transportformene skal bli så effektive som mulig, må de fungere effektivt sammen i effektive trafikkknutepunkt. For å få dette til må det gjøres tiltak i infrastruktur, organisatoriske tiltak og økonomiske/finansielle tiltak. Enkelte EU-land gir støtte til intermodal transport.

Hva er Regjeringens plan for å utvikle intermodal transport?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:30:02]: Den nasjonale transportplanen skal leggje grunnlaget for politiske prioriteringar, effektiv verkemiddelbruk og styrking av samspelet mellom transportformene, for på denne måten å bidra til effektive, tryggare og meir miljøvenlege transportløyningar. Regjeringa ynskjer å kome lenger i arbeidet med å utvikle intermodale transportløyningar enn i inneverande nasjonale transportplan.

Dette arbeidet skjer dels innanfor ramma av Nasjonal transportplan-prosessen og dels løpande. Mellom anna er det satsa mykje på å bygge ut jernbaneterminalane gjennom dei siste budsjetta. Noreg er òg med i EUs Marco Polo-program, som kan gje stønad til transportløyningar som bidreg til mindre vegtransport.

For å gjere multimodale transportar meir attraktive er det viktig å leggje til rette for god elektronisk kommunikasjon på tvers av transportsektorane, både for at transportbrukarane skal ha god informasjon om ulike alternativ og gjennom standardisering og forenkling av meldingssystem og -format. Gjennom utviklinga av ARKTRANS som eit nasjonalt rammeverk for multimodal ITS og gjennom aktive samarbeidsfora på tvers av transportsektorane ligg Noreg langt framme på dette området.

I grunnlagsmaterialet til Nasjonal transportplan 2010-2019 har transportetatane og Avinor AS skissert tiltak innanfor ulike område for å overføre gods frå veg til sjø og bane, slik Sortevik nemner i sitt spørsmål. Desse tiltaka vert no vurderte nærare i den vidare NTP-prosessen.

Regjeringa vil leggje fram stortingsmeldinga om NTP for Stortinget i desember i år. I meldinga vil me presentere Regjeringa sin strategi for å utvikle intermodale transportar.

Arne Sortevik (FrP) [11:31:44]: Intermodal transport er et vanskelig uttrykk, vanskelig tilgjengelig for folk flest. Men det handler om å ha et transportnett der de ulike transportmåtene henger godt sammen, og ikke minst at vi har transportknutepunkter der flere transportmåter og transportvirkemidler møtes i felles punkter, slik at overgangen fra den ene transportformen til den andre transportformen blir så god som mulig. Burde ikke et så viktig rammeverk som det å tilrettelegge for bedre transportknutepunkter kanskje vært avklart og avgjort før man kjører en høring om Nasjonal transportplan?

Her snakker vi bl.a. om å omklassifisere stamveier. Det dreier seg riktignok bare om 250 km, men det er viktig for å få vei, bane og havn til å henge sammen på en god måte.

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:32:53]: Det som vert nemnt av representanten Sortevik om omklassifisering av riksveg til stamveg, er eitt grep som vert føreslått frå etatane si side for nettopp å få eit samanhengande nett inn til dei viktige knutepunkta, til dei nasjonale hamnene og til dei viktige terminalane.

Det er klart at t.d. Alnabru og satsinga Regjeringa set i gang der, er avgjerande for at heile navet av godstransport skal fungere tilfredsstillande. Det å knyte både hamn, flyplass, veg og jernbane saman, som ein har gjort i Stavanger

ger-området innanfor ein liten radius – eg trur det kan vere ca 10 km, i alle fall ein veldig liten radius – er eit eksempel til etterfølging for planlegging òg for andre delar av landet. Der er ein no faktisk i ferd med å få eit skikkeleg knutepunkt som er intermodalt.

Arne Sortevik (FrP) [11:34:02]: Eksempelen fra Stavanger er et godt eksempel, men der har gode aktører snakket godt sammen. Slik er det dessverre ikke alle steder. Vi har utfordringer mange andre steder, bl.a. fordi det er mange aktører som kanskje ikke snakker like godt sammen.

Et av tiltakene på det organisatoriske plan er ikke minst å få en sterk og tydelig, aktiv statlig aktør, som kan ta et overordnet grep for å få på plass disse transportknutepunktene. Mangel på slike er å ligne med flaskehals i et nasjonalt transportsystem. Etter mitt og Fremskrittspartiets syn bør det være et sterkere statlig engasjement for å få bort flaskehalsene. Vi må se på avgiftsstruktur, se på engasjementet i terminalstruktur, men ikke minst må vi se på oppstartstøtte til å få på plass slike nødvendige transportknutepunkter.

Hvor er Regjeringens aktivitet for å få dette til før vi får planen på plass?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:35:05]: Sjølv om det er to ulike departement som har ansvar for ulike delar av desse strukturane – dvs. Fiskeri- og kystdepartementet og Samferdsledepartementet – har me ein særdeles god dialog på tvers av departementa, nettopp for å sikre den samanhengen som er viktig.

Me jobbar godt saman ikkje minst i dette området som me er i no når det gjeld Alnabru og hamnestrukturen i Austlandsområdet. Me jobbar òg godt i andre delar av landet. Det skal me fortsetje med i den prosessen som skal gå gjennom heile dette året for å få på plass ein god nasjonal transportplan, som òg skal vareta dei behova me har for intermodale transportar. Eg trur at me har eit samla storting bak oss i at det er særdeles viktig å sikre gode transportkorridorar inn i framtida.

Spørsmål 9

Ola T. Lånke (KrF) [11:36:18]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«I det siste er det skapt usikkerhet rundt den fremtidige kapasiteten i ferjesambandet Flakk–Rørvik. Signaler er kommet om at MS «Sogn», som har betjent sambandet i tillegg til de to ferjene som til daglig trafikkerer sambandet, skal tilbake til Møre og Romsdal før påske. For Fosenregionen vil det være uholdbart å gå påske- og sommertrafikken i møte med en lavere ferjekapasitet enn den som har vært der de to siste årene.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at ferjekapasiteten på sambandet Flakk–Rørvik opprettholdes?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:37:08]: MS «Sogn» blir flytta tilbake til Møre og Romsdal etter fungering

som reserveferje i sambandet Flakk–Rørvik i tilknytning til verkstadopphald. Til grunn for denne avgjerda har eg lagt stor vekt på følgjande merknad i Budsjett-innst. S. nr. 13 for 2007-2008:

«Fleirralet vil vere spesielt merksam på situasjonen med gjensitting på samband i Møre og Romsdal og Nordland.»

Budsjettsituasjonen innanfor riksvegferjedrifta er stram. Eg er likevel merksam på behovet for kapasitetsauke i ferjesambandet Flakk–Rørvik og vil vurdere om det er mogleg å finne løysingar med innleige av materiell.

I dette arbeidet vil eg ha dialog med lokale styresmakter, deriblant Fosen Regionråd.

Ola T. Lånke (KrF) [11:37:54]: Jeg takker statsråden for svaret, og for at hun også er villig til å gå inn og vurdere mulighetene for innleie av en ekstra ferje for å dekke trafikken på dette området.

Jeg går ut ifra at statsråden er veldig godt kjent med både beliggenheten av Fosen i nærområdet til Trondheim og med trafikken over fjorden der, både næringstrafikk ikke minst trafikken for bosatte på Fosen som har behov – for å komme inn til byen – og turist- og hyttetrafikken, særlig i helgene, i høytidene og om sommeren.

Det er helt meningsløst, i hvert fall sett fra et lokalt synspunkt, å flytte et gjensittingsproblem fra ett fylke over til et annet fylke. Når Stortinget blir nevnt her, er det helt absurd å tenke seg at Stortinget med den formuleringen mente at man så å si skulle flytte dette over til et annet fylke. Man så at gjensittingsproblemet var stort i Nordland og Møre og Romsdal, og pekte på det, men mente vel ikke at man skulle skape et nytt gjensittingsproblem. Det kan vel ikke være riktig?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:39:01]: Til grunn for denne avgjerda ligg òg ei vurdering av kva for tid ein har attsitting. I Møre og Romsdal, på det sambandet, har ein attsitting heile veka igjennom når det gjeld næringstransport, folk som skal til og frå jobb, og gjennomgangstrafikk. På Flakk–Rørvik-sambandet handlar det fyrst og fremst om helg. Ferja ligg stort sett, har eg fått opplyst, midt i veka. Då meiner me at me har litt meir handlingsrom når påsketrafikken no vert avvikla fram til sommartrafikken kjem, til å kunne finne gode løysingar òg for Flakk–Rørvik. Det er ingen tvil om at det er eit behov for å ha ei ekstra ferje der når ferie- og helgetrafikken set inn. I den daglege kvardagstrafikken er ikkje det behovet så akutt, men det betyr at me må søkje å finne ei løysing så raskt som mogleg der òg. Det er krevjande, men me går inn i det arbeidet med stort alvor.

Ola T. Lånke (KrF) [11:40:07]: Jeg håper inderlig at statsråden skjønner alvoret i denne situasjonen. Jeg forstår godt at man også har et problem i Molde–Vestnes og andre steder, at det kanskje er mer permanent trafikk gjennom uken der, og det er ikke meningen å sette disse alternativene opp mot hverandre. Jeg velger å oppfatte statsråden positivt, at hun nå vil gå alvorlig og aktivt inn i en dialog med de lokale myndigheter for å forsø-

ke å finne en løsning på dette. Det kan vel ikke stå på økonomi.

Mitt spørsmål går også på om det virkelig er nødvendig å ta det opp i Stortinget hver gang man skal få en ferje på plass, for å få til en regularitet i trafikken på et så sentralt trafikkert område som Flakk–Rørvik og Fosen er. Jeg håper inderlig at vi kan finne løsninger som gjør at vi slipper å gjøre det.

Mitt andre spørsmål er: Vil det også være en mulighet her for å kunne få en permanent beredskap, så å si, som kan tre inn i slike situasjoner som denne, f.eks. ved at man også har en overslagsbevilgning i budsjettet som gjør at man ikke må ty til nye bevilgninger for å få dette på plass?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:41:13]: Eg er heilt samd med representanten Lånke i at det ikkje bør vere naudsynt å ta denne typen saker opp i Stortinget. Men når ting tek meir enn ei veke, kjem det gjerne til Stortinget dersom det er ei akutt lokalpolitisk sak, og eg stiller gjerne i Stortinget for å snakke om både Flakk–Rørvik og andre spørsmål Stortinget er oppteke av. Det skulle berre mangle.

Når det er sagt, handlar dette sjølvstøtt og om budsjett, og at eg må ha dekning for å kunne overskride dei budsjetta som gjeld. Det kan heller ikkje ein samferdslestatsråd gjere, like lite som ein kan det på andre sektorar, jf. debatten det siste døgnet om budsjett på andre sektorar.

Når det gjeld permanent beredskap, er ikkje det eit spørsmål som har vore drøfta, men eg noterer meg det, og eg ser ikkje bort ifrå at det kunne ha vore eit godt forslag dersom det organisatorisk var mogleg å få det til.

Spørsmål 10

Øyvind Halleraker (H) [11:42:24]: Jeg har et spørsmål til samferdselsministeren:

«Bømlopakken i Hordaland er en bompengepakke som har vært forberedt og planlagt i mange år. Prosjektene, pakken, er ferdigbehandlet med positive vedtak både lokalt og fylkeskommunalt. Prosjektet ser imidlertid nå ut til å stoppe opp i Vegdirektoratet, uvisst av hvilken grunn. Prosjektpakken er planlagt med mindre enn 20 prosent statlig finansiering.

Hva kan statsråden gjøre for å få prosjektet fram til stortingsbehandling snarest?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:43:03]: Eg er kjend med at Bømlo kommune har fatta vedtak om ei vegpakke for delvis bompengefinansiering av opprusting av rv. 541 og rv. 542 og dei mest sentrale fylkesvegane i kommunen. Fylkestinget handsama og stilte seg positiv til pakka i sitt møte i juni 2007. Det er likevel ikkje rett at prosjekta og pakka er ferdigbehandla lokalt.

Frå Vegdirektoratet har eg vorte orientert om at Statens vegvesen Region vest oversendte saka til Vegdirektoratet hausten 2007. Etter dialog mellom regionen og Vegdirektoratet vart saka returnert til regionen i januar i år. Grunnen til dette var at det trengst nærare avklaringar og kva-

litetssikring av trafikkgrunnlag og trafikkpotensial i høve til finansiering. Då det ikkje er utarbeidd reguleringsplanar på dei største og høgast prioriterte prosjekta, er det òg knytt stor uvisse til kostnadene til store deler av pakka.

Før saka kan leggast fram for Stortinget, må det liggje føre nærare avklaring av kostnader og inntektspotensial. Bømlo kommune og Statens vegvesen Region vest utgreier no nærare dei nemnde forholda, med mål om å kome fram til eit grunnlag som er godt nok for vidare handsaming i Vegdirektoratet og deretter i departementet, slik at me kan leggje saka fram for Stortinget.

Øyvind Halleraker (H) [11:44:21]: Jeg takker for svaret.

Det var i grunnen det jeg fryktet, for her er det altså en uenighet som jeg oppfordrer statsråden til å rydde opp i. Det er lansert en del andre prosjekter innenfor denne pakken som ikke er behandlet lokalt, og som ikke er behandlet fylkeskommunalt, og det er dem Statens vegvesen henviser til. Jeg synes det er ganske viktig å holde på det som er pakkens grunnlag, og som altså er behandlet av disse organene. Jeg mener at fylkeskommunens behandling av bompengepakken er nøyaktig slik fylkeskommunen har behandlet andre bompengepakker. Slik man ser dette lokalt og regionalt, er dette ferdigbehandlet. Jeg vil oppfordre statsråden til å gå inn i dette én gang til og se om det er mulig å løse opp denne floken som tydeligvis er skapt her.

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:45:26]: Eg har ikkje fått andre signal frå Bømlo kommune enn dei som eg har fått frå Statens vegvesen i denne saka, og eg har ikkje observert at det har vore ei slik usemje mellom Statens vegvesen og Bømlo kommune som det vert vist til her. Det ligg i så fall til dei lokale og regionale instansane å verte samde før saka vert send til Vegdirektoratet og vidare til meg. Om eg skulle gå inn og mekle mellom Statens vegvesen og kommunar eller fylkeskommunar lokalt, ville eg få ganske mykje å gjere. Eg er ikkje kjend med kva for prosessar som går føre seg før saka kjem inn, men det er i så fall ein prosess som eg ikkje ynskjer å starte på. Det vert uryddig i høve til det systemet vi har, nemleg at bompengepakker skal handsamast lokalt og så kome inn i sin tur. Eg går ikkje inn i dei før dei er komne til departementet.

Øyvind Halleraker (H) [11:46:28]: Jeg takker igjen for svaret og vil gjerne komme med et tilleggsspørsmål. Det går på at her er det en situasjon hvor man lokalt har én oppfatning av hvordan pakken er blitt behandlet, mens man i Vegdirektoratet har en litt annen holdning.

Jeg har lyst til å appellere litt til statsråden, for jeg vet at hun er veldig opptatt av disse stedene som tar store løft lokalt, og som påtar seg stor belastning for sitt næringsliv. Her snakker vi altså om den største oppdrettskommunen i Hordaland. 60–70 pst. av all slaktet fisk kommer fra Bømlo. Der er det kjempedårige veget, og de tar denne ekstrabelastningen. Det er kun 20 pst. statlig bidrag til dette prosjektet. Dette er prioritert i Hordaland fylke, og så stopper det opp. Det skyldes at ting går for tregt i det

sentrale byråkratiet. Man stiller stadig nye spørsmål som ikke har relevans til den behandlingen som har foregått. Det er denne appellen jeg har til statsråden, og jeg håper at hun vil se på dette på nytt.

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:47:38]: Dersom Bømlo kommune tek kontakt med mitt kontor, skal eg gjerne stille opp på eit møte saman med Vegdirektoratet, slik at ein kan klare opp. Dersom det er denne type misforståingar eller problem som ligg i systemet, så bidreg eg gjerne til oppklaring, utan at eg dermed vil gå inn i fundamentet for pakka og gjere meg opp noka meining om det, for det skal eg gjere i neste runde når saka eventuelt kjem på mitt bord.

Spørsmål 11

Jan Böhler (A) [11:48:36]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Siden i fjor har titusener som bruker lokaltog i Oslo-området opplevd mange innstillinger og forsinkelser. Det er besynderlig at man ikke makter å etablere vedlikeholds-rutiner og beredskap som kan forebygge problemene. De ansvarlige har i media vist til at de har for små budsjetter. I november varslet statsråden at hun ville ha full rapport om situasjonen.

Hva er kommet ut av dette til nå, mener statsråden det kan drives et godt lokaltogtilbud innen budsjetterammene, og hvordan vil hun forsikre seg om at dette skjer?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:49:13]: Eg er sjølv-sagt ikkje nøgd med ein situasjon der togtrafikken i Oslo-området ofte vert forstyrra av feil på infrastrukturen, seinast denne veka.

Lokaltogtilbodet i Oslo-området er større enn nokon gong. Veksten i passasjertala tyder på at folk set pris på togtilbodet. Like fullt har eg ambisjonar om å gje passasjerane eit enda betre lokaltogtilbod. Per i dag er kapasiteten på det næraste sprengt i rushtrafikken, men når jernban-utbygginga i Vestkorridoren mellom Oslo og Asker står ferdig, vil det vere mogleg å utvide tilbodet ytterlegare, og driftstilhøva vil verte meir stabile. Etter regjeringsskiftet vart investeringane til jernbanen auka med om lag 50 pst., og no er det god framdrift på utbygginga i Vestkorridoren. Samstundes må me erkjenne at driftssituasjonen på jernbanen her er kompleks og krevjande, m.a. på grunn av tett togtrafikk og høg utnytting av infrastrukturen. Om lag 800 tog betener Oslo S kvart døgn, medan 600 tog køyrer gjennom Oslostunnelen. Difor får feil på infrastrukturen her så store verknader for togtrafikken og brukarane.

Jernbaneverket har mannskap frå alle faggruppene i aktiv teneste heile døgnet i Oslo-området, men togtrafikken er så tett at det ofte er vanskeleg å kome til. Difor skjer planlagt vedlikehald om natta. Kvar natt ser mannskapa etter svake punkt og feil på strekninga mellom Skøyen og Etterstad. I Oslostunnelen har dei effektivt tilgjenge til eitt av dei to spora om lag 3,5 timar pr. natt. Tunnelen er snart

30 år gamal og treng difor mykje vedlikehald. Sidan han er så viktig for togtrafikken i heile landet, har Jernbaneverket både i 2007 og 2008 omprioritert midlar frå andre strekningar til ekstra vedlikehald av tunnelen. Jernbaneverket har gjennomført ei rekkje mindre ekstratiltak i tunnelen dei siste åra, som har redusert talet på feil på infrastrukturen, med positive følgjer for togtrafikken, sjølv om det i den siste tida har vore fleire feil enn det som elles har vore normalt.

Eg har gjeve høg prioritet til drift og vedlikehald av jernbanenettet og vil i denne samanhengen vise til at løyvinga for 2007 låg om lag 239 mill. kr høgare enn det som vart løyvt i 2006. For 2008 er løyvinga til drift og til vedlikehald auka med ytterlegare 214 mill. kr, noko som betyr at dei samla løyvingane for 2007 og 2008 er høgare enn planlagde løyvingar til drift og vedlikehald i gjeldande Nasjonal transportplan.

Sjølv om Regjeringa har auka løyvingane til jernbanen kraftig, har det gjennom mange år vorte løyvd for lite både til investeringar og til vedlikehald. Vi har ein sårbar situasjon sidan mange anlegg er svært nedslitne, medan kapasiteten er tilnærma fullt utnytt. Det er ei grunnleggjande utfordring som det vil ta litt tid å betre på.

Generelt vil eg i denne samanhengen òg gje uttrykk for at Jernbaneverket legg stor vekt på vedlikehald. Det kjem m.a. fram i etaten sitt forslag til Nasjonal transportplan 2010–2019, som no er ute på høyring. Når det gjeld Oslostunnelen, planlegg etaten ei total renovering i perioden 2009–2011, som kan gjere tunnelen tilnærma ny med ei levetid på 25–30 år. Eg vil elles kome tilbake til mine forslag til prioriteringar i samband med stortingsmeldinga om Nasjonal transportplan 2010–2019.

Eg ventar at ei fornying av Oslostunnelen vil slå svært positivt ut for driftssituasjonen i Oslo-området, men det er òg mange andre element av infrastrukturen som verkar inn på dette. Signal- og fjernstyringsanlegga har vore ei viktig årsak til driftsavvik i Oslo-området. Jernbaneverket arbeider med planar for utskifting av desse anlegga til den europeiske standarden ERTMS/ETCS for heile jernbanenettet. Dette er eit svært stort og omfattande prosjekt, som vil verte lagt fram for Stortinget fyrste gong i samband med Nasjonal transportplan for perioden 2010–2019.

På det kortsiktige planet har Jernbaneverket ei liste over tiltak som skal gjennomførast i 2008 og 2009, som går på skjene- og svillebyte, reinsing av ballast og fleire andre tiltak. 10 mill. kr er sett av til dette i 2008.

Jan Böhler (A) [11:53:32]: Takk for et grundig svar.

Det er viktig å leve seg inn i den situasjonen som nå har vært i de siste månedene. Jeg må bare si at i tillegg til de store medieomtalte innstillingene hvor det er total stans, er det mange innstillinger og situasjoner som er vanskelige for trafikantene også utenom dem som skaper store oppslag. Senest i morges stod folk og ventet, fordi det var store innstillinger i rushtidtrafikken, man måtte trenge seg inn på togene, osv.

Det som jeg må spørre om, går på det å godta svar som handler om at det er stor togtrafikk, og at man har stram-

me budsjetter, osv. Er det ikke et ansvar for den sittende ledelsen i Jernbaneverket og i NSB – de har jo hvert sitt ansvar, selvsagt – å kunne drive togtrafikken på et helt annet nivå når det gjelder stabilitet og service til kundene enn det vi ser i dag, innenfor gjeldende budsjetter? Kan vi godta svar som bare viser til budsjetter, slitt materiale og mye togtrafikk?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:54:42]: Eg er samd med representanten i at den situasjonen som me har hatt i Oslo-området i den seinare tid, er særdeles beklageleg. Eg beklagar overfor alle reisande dei ulempene som dei har fått. Eg følgjer òg langt på veg representanten i hans spørsmål til Jernbaneverket og NSB i forhold til deira ansvar under dei budsjetta dei no har, for å sikre ei betre drift enn i dag. Begge instansane, leiinga både i NSB og i Jernbaneverket, er innkalla til møte på mitt kontor i ettermiddag. Eg kjem til å leggje opp ein plan for oppfølging av dei ulike tiltaka som skal gjerast, med rapportering inn til Samferdsledepartementet med korte og jamne mellomrom ut heile året. Eg kjem til å leggje ei helt anna og sterkare føring for kva slags styring me skal ha med den jobben som skal gjerast.

Jan Bøhler (A) [11:55:46]: Hvis det er noe som Jernbaneverket og NSB burde kunne håndtere og ha erfaring med, er det i hvert fall situasjoner med innstillinger og togstans. Vi opplever jo også hver gang at det er problemer med å sette opp kapasitet nok til å hjelpe trafikantene i disse situasjonene. De som har avgjørende ting man skal nå, f.eks. et fly eller store møter, må basere seg på andre måter å komme fram på, eller ha veldig gode tidsmarginer. Jeg vil også spørre om man vil legge opp en annen prosess med hensyn til å inngå avtaler med store selskaper som Ruter, som nå har stor busskapasitet i Oslo-området, for å håndtere innstillingssituasjoner, og stille helt andre krav til informasjon. Det er mange mennesker som føler at det er riktig å reise med tog. Tog er populært, tog er flott i forhold til miljø, og tog er veldig effektivt når det gjelder å komme seg inn til byen. Det kan skapes en veldig positiv utvikling for tog i Oslo-området hvis man greier å ta hånd om dette. Jo viktigere miljøet blir, jo mindre kan vi godta den nåværende situasjonen.

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:56:55]: Å inngå avtaler med eit selskap for på ein måte å ha ein «backup» ved driftsavbrot vil vere å gjere driftsavbrot til ein normalisert situasjon. Det synest eg nok ikkje me kan gjere. Men å arbeide for at ein kan ha eit større «backup»-system som me kan kople på raskare og meir effektivt enn i dag, det må ein kunne gjere. Når det gjeld spørsmål om informasjon, er det der definitivt eit forbettringspotensial som det heilt klart må takast tak i.

Med omsyn til Jernbaneverket sine planar, har dei laga ein tiltaksplan for 2008. I løpet av mars månad skal svileisolasjon vere skifta ut i heile tunnelen, 2 600 spormeter skjener skal skiftast ut, og 30 isolerte skøyter skal skiftast. Me kjem til å følgje dette veldig nøye framover, slik at det som no er planlagt, vert gjort, med rapportering til oss.

Spørsmål 12

Borghild Tenden (V) [11:58:40]: «Statsråden er stadig ut i media, henviser til Stockholm og sier at hun vil premiere byer som innfører rushtidsavgift. Samtidig roser statsministeren og Samferdselsdepartementet Trondheim kommune, som innfører 60 øre pr. liter miljøavgift på bensin og diesel, og det loves millioner av statlige midler. I bomringen rundt Oslo har man helt siden 1990 betalt bompenger døgnet rundt.

Hvordan stiller statsråden seg til den modellen som praktiseres i Oslo sammenlignet med Trondheim og Stockholm?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:59:16]: Bompengordninga i Oslo har gjort det mogleg å framskande utbygginga av ei rekkje veg- og kollektivprosjekt i Oslo-området. Dette har hatt stor verdi både for næringslivet og for innbyggjarane i området.

Gjennom framlegginga av St. prp. nr. 40 for 2007-2008, Om Oslopakke 3 trinn I, har Regjeringa stilt seg positiv til den breie lokalpolitiske semja om å etablere ei Oslopakke 3 for å møte transportutfordringane i hovudstadsområdet. Innføringa av Oslopakke 3 vil gjere det mogleg å nytte bompengar til å styrkje drifta av kollektivtransporten i Oslo og Akershus, i tillegg til å finansiere vidare utbygging av viktige veg- og kollektivprosjekt. Eg vil understreke at bompengeneinnkrevjing både i Oslopakke 1 og 2 og i Oslopakke 3 primært er ei finansieringsløyning. Sjølv om den nye bompengordninga såleis ikkje har reduksjon av vegtrafikken som hovudføre mål, kan det likevel bidra til ei viss avdemping av trafikken og medverke til eit betre og meir miljøvenleg transportsystem i Oslo-området ved at det vert lagt til rette for gjennomføring av ei rekkje tiltak. I det tverrpolitiske forslaget frå Oslo og Akershus har partane strekt seg langt for å få til heilskaplege løysingar som inneheld både veg- og kollektivtiltak, inkludert bompengar til drift av kollektivtransporten. Dette har eg stor respekt for.

I transportetatane sitt forslag til Nasjonal transportplan 2010–2019 tek etatane til orde for ein kombinasjon av positive og restriktive tiltak for å handtere trafikkproblema i byområda. Eg meiner dette er rett. Det er behov for eit betre samspel mellom forvaltningsnivåa om tiltak i byområda for å møte dei store miljøutfordringane, og det er behov for tiltak både for å redusere biltrafikken og for å leggje til rette for auka kollektiv- og sykkeltrafikk.

Ein slik kombinasjon av tiltak er innført i Stockholm. I Stockholm har trengselskatten på 20 kr i rushtida redusert biltrafikken gjennom betalingssnittet med om lag 20 pst. Stockholm har samtidig bygd ut kollektivtrafikken vesentleg. Eg meiner at erfaringane frå Stockholm viser at køprising kan gje god effekt, og at slike tiltak kan få støtte hjå innbyggjarane lokalt.

I Trondheim har Arbeidarpartiet føreslått ei miljøpakke som omfattar ei rekkje ulike tiltak, m.a. miljøavgift på bensin og diesel, bompengar på E6, lågutsleppsone i Midtbyen, parkeringsavgift ved kjøpesentra og høve til å gje skattefrie tilskot til tilsette som vel å køyre kollektivt.

Det er til no ikkje gjort kommunale vedtak i Trondheim, og eg har såleis ikkje teke stilling til dei ulike tiltaka i det lokale forslaget til miljøpakke for Trondheim enno. Eg vil understreke at eg ser svært positivt på alle lokale initiativ for å møte miljøutfordringane frå trafikken i byområda. Regjeringa vil presentere sin transportpolitikk for byområda i stortingsmeldinga om Nasjonal transportplan for perioden 2010–2019, inkludert økonomiske rammer for både Oslopakke 3 og ei eventuell miljøpakke for Trondheim.

Eg vil òg vise til det såkalla klimaforliket, Innst. S. nr. 145 for 1907-1908 om klimapolitikk, der òg representanten sitt parti har slutta seg til at «Byområder som ønsker å utprøve veipricing, differensierte bompengesatser eller andre trafikkregulerende tiltak, skal prioriteres» ved tildeling etter belønningsordninga, som etter same innstilling skal doblast i 2009.

Eirin Falde hadde her overtatt presidentplassen.

Borghild Tenden (V) [12:02:45]: Jeg takker statsråden for svaret.

Statsråden nevnte trengselsskatten i Stockholm. I Stockholm var kollektivtilbudene svært godt tilrettelagt før man innførte trengselsskatt – eller på norsk: rushtidsavgift. Synes statsråden at kollektivforholdene i Oslo er gode nok i dag til å innføre rushtidsavgift, som hun ønsker seg aller mest? Hvis ikke, hvilke konkrete tiltak vil hun eventuelt foreta i dette folkerike området?

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:03:27]: Dersom Oslo kommune gjer vedtak om innføring av rushtidsavgift, eller ei utgreiing av det, er det naturleg at staten i ein slik prosess set seg ned saman med Oslo kommune og ser på kva som må til av forsterkingar i kollektivsystemet. Det er ikkje mogleg med den kollektivtrafikken me har i dag å tenkje seg køprising i Oslo. Kollektivtilbudet må styrkjast betydeleg. Ei slik styrking vil bety både ei satsing på togtrafikken, som me strir med i dag grunna manglande investeringar og driftsløyvingar gjennom mange år, og ei satsing på kollektivtilbudet elles i Oslo.

Regjeringa har vore tydeleg på at staten skal vere med på å finansiere ei slik satsing dersom ein vel å gå for køprising. Men det er ei avgjerd som må takast lokalt. Det har òg Regjeringa vore særdeles tydeleg på.

Borghild Tenden (V) [12:04:38]: Jeg hører at samferdselsministeren sier at det ikke hadde vært mulig slik som det er i dag. Det er jeg helt enig med henne i. Det hadde faktisk ikke vært mulig slik som forholdene er i Oslo pr. i dag. Etter å ha hørt det forrige svaret tror jeg det kan bli lenge til det er mulig i det hele tatt, for det er mye som må gjøres for at det gode kollektivtilbudet er på plass i Oslo-regionen. Da er det vanskelig for Oslo å tilrettelegge for rushtidsavgift nå, selv om mange politiske partier ønsker det.

I Oslo skal man nå betale 25 kr i bomringen. I vestregionen skal man betale ekstra 37,50 kr. Hvis man skulle innføre rushtidsavgift i Norge – i Sverige betaler man 10 kr, 15 kr eller 20 kr alt etter når man passerer bom-

ringen i løpet av dagen – hvor mye tenker samferdselsministeren seg at man måtte betale for at det skulle ha en trafikkdempende effekt?

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:05:51]: Det er ingen tvil om at når Oslopakke 3 begynner å verke, vil ho truleg òg ha ein trafikkdempande effekt, spesielt mot vest, med tanke på dei nye satsane som eit breitt fleirtal i Oslo og Akershus har gått inn for, og som vi no har lagt fram for Stortinget til vedtak.

Kva satsar ein måtte ha dersom ein skulle ha køprising, må ein sjå i samheng med kva tid ein ville setje ned satsane, for poenget med køprising er nettopp at det skal vere billegare på visse tider av døgnet. Det er jo ikkje kø ut mot Sandvika midt på dagen, så då kunne ein eventuelt redusere satsane for å spreie litt utover dagen den trafikken som ikkje nødvendigvis må gå i rushtida. Men det har eg ikkje sett meg ned og rekna på. Det er jo eit ganske stort arbeid som måtte gjerast dersom ein valde å gå den vegen, å utgreie ei køprising i Oslo-området.

Spørsmål 13

Hans Olav Syversen (KrF) [12:07:05]: Det er et kort og greit spørsmål:

«Anser statsråden at beslutningen om å legge ned politiposten på Oslo Sentralstasjon har vært riktig i lys av kriminalitetsutviklingen i området i ettertid.»

Statsråd Knut Storberget [12:07:21]: Det er et kort og greit spørsmål, og det skal få et kort og greit svar, kanskje noe lengre enn spørsmålet.

Jeg tror vi er helt enige, for Regjeringa slår fast i Soria Moria-erklæringen at vi skal ha et nært og sterkt politi. Politiet skal være tilgjengelig i lokalsamfunnet, både i de større byene og i mindre landkommuner. Tilgjengelighet er sjølve kjernen i politiets trygghetsskapende virksomhet.

Et lokalt forankret politi må ha en god kommunikasjon med publikum. Det er viktig at politiet utvikler strategier og rutiner som ivaretar dette samspillet og sikrer tilgjengelighet til publikum. Jeg er av den oppfatning at lokale politienheter, som eksempelvis politiposter, kan gi gode resultater dersom disse er kunnskapsdrevet og i nært samspill med nærmiljøet. Det er derfor Regjeringa satser på å utvikle politiposter.

Det har i løpet av de siste 20 årene blitt etablert fem politiposter i Oslo politidistrikt. Oslo S ble opprettet i 1987, Holmlia i 1995, Romsås og Hovseter i 1996 og Furuset i 1997. Tidligere nedleggelse av politiposter i Oslo skjedde i 1999 under Bondevik I, da Hovseter ble nedlagt, i 2003 under Bondevik II, da Romsås ble nedlagt, og i 2004 under Bondevik II, da Furuset ble nedlagt. Når det gjelder nedleggelsen av politiposten på Oslo S, som representanten nå spør om, har jeg tidligere fått opplyst at den ble stengt på grunn av oppussing ved Oslo S, og at det ikke er besluttet å legge den ned.

Når det gjelder en eventuell reetablering på Oslo S, opplyser Politidirektoratet at en etablering er avhengig av

om politiet kan tilbys egnede lokaler. Politidistriktet ønsker å reetablere en eller annen form for politipost på Oslo S – og det ønsker også Regjeringa, og vi har lagt mye inn på å få det gjort, for det har aldri ligget i kortene at denne politiposten skal nedlegges – men da i lokaler som er mer tilgjengelige for publikum enn de tidligere lokalene. Det er i dag en dialog mellom ledelsen av Oslo politidistrikt og ledelsen ved Oslo S om etablering av ny politipost på Oslo S. Følgelig er jeg veldig glad.

Denne regjeringa har ikke signalisert noe ønske om å legge ned politiposter, snarere tvert imot. Her vil jeg vise til piloten vi har opprettet på Moelv, som det ble bevilget ekstra penger til over statsbudsjettet i 2006, og som har vært i drift siden februar 2007. Hedmark politidistrikt har i 2008 fått 1 mill. kr til fortsatt drift av denne posten.

Etableringen av politiposten i Moelv har blitt godt mottatt av publikum lokalt. Utviklingen i antallet registrerte saker og oppdrag bekrefter dette inntrykket. Posten er en prøveordning som skal evalueres ved årsskiftet 2008/2009. Evalueringen skal omfatte publikums oppfatning, kommunens vurdering og politiets samlede vurdering av tjenestetilbud og ressursutnyttelse. Etter denne evalueringen vil det bli tatt standpunkt til den videre organiseringen av denne politiposten, men dette er en erfaring vi vil bruke når vi ønsker å bygge ut ytterligere politiposter andre steder i landet, også i Oslo. Vi har ambisjoner om å opprette politiposter i Oslo – det motsatte av hva tidligere regjeringer har gjort, som har lagt ned.

Hans Olav Syversen (KrF) [12:10:57]: Opplysningene om at det skyldes oppussing at politiposten på Oslo S har vært stengt – i snart ett år, tror jeg – stusser jeg veldig over. Det er i hvert fall ikke de opplysningene vi som blir kontaktet om dette, sitter inne med. Uansett er det i tilfelle merkelig at man har greid å ordne seg slik at man må nedlegge en post i ett år bare fordi man skal pusse opp lokalene. Det er den delen av det.

Samtidig er jeg for så vidt glad for at justisministeren synes at politiposter har noe for seg, og jeg er enig i at det må skje i samarbeid med nærmiljøet og selvfølgelig også med politidistriktet. Mitt spørsmål er: Har statsråden noen følelse av at Regjeringens ønske om politiposter får gehør i Politidirektoratet og i politidistriktene?

Statsråd Knut Storberget [12:12:03]: Jeg har absolutt følelsen av at vi får gehør for det, men til syvende og sist er det vi som bestemmer i det spørsmålet. Når det gjelder etableringen i bl.a. Moelv og den dialogen vi nå har i Oslo, er det ingenting innad i vårt system som tyder på at man har noen motforestilling til dette – snarere tvert imot. De motforestillingene de måtte ha til politiposter, måtte i tilfelle gå på opposisjonen, som valgte å legge ned tre–fire politiposter i Oslo i forrige periode. Jeg håper virkelig vi får støtte også i Stortinget for å etablere flere politiposter. Jeg mener det er en veldig god måte å bruke ressursene i politiet på, fordi det er en enklere måte å organisere politiets virksomhet der hvor vi ikke har hatt tilstedeværelse, og man også kan få en balanse mellom det å være til stede i et kontorlokale og det å ha en mobilitet og kunne være

ute i landskapet, som også er viktig. Så vi er innstilt på å fortsette vår satsing på å etablere politiposter.

Hans Olav Syversen (KrF) [12:13:06]: Siden det er lagt mye vekt på hva den forrige regjeringen ikke gjorde – i statsrådets øyne: Jeg husker meget vel nedleggelsen på Furuset. Den var det politimesteren selv som ønsket, nettopp fordi han mente det var bedre ressursutnyttelse å ha mobilitet i de større politikamrene i byen. Jeg hører det statsråden sier, at han føler at man får gehør lokalt for ønsket om politiposter, men bare for å avklare det: I hvilken grad vil det gå politiske signaler ned til direktorat og distrikter i så måte?

Statsråd Knut Storberget [12:14:01]: Det har gått politiske signaler om at vi mener det er viktig å få etablert dette tilbudet på Oslo S igjen så raskt som mulig. Men jeg stusser litt over representantens argumentasjon, at det er greit å nedlegge politiposter på Furuset, Hovseter og andre steder fordi det var politimesteren som foreslo det, og fordi det skjedde under det forrige regimet. Men når man får en stans som følge av oppussing på Oslo S, lager man ganske mye oppstyr rundt det og framstiller det som feil politikk. Det er, for å understreke det en gang til, ikke Regjeringas vilje og ønske å legge ned politiposten ved Oslo S. Vi har nå en dialog med NSB og dem som drifter stasjonen, for å finne egnede lokaler. Vi har også ambisjoner om å etablere flere politiposter – ikke bare i Oslo, men også andre steder. Da håper jeg at Kristelig Folkeparti forlater den kursen de hadde under den forrige regjeringa, hvor man la ned poster, og blir med oss for å bygge opp nye.

Spørsmål 14

Fra representanten Kenneth Svendsen til helse- og omsorgsministeren:

«I Nesna kommune får personer i sykehjem bade/dusje to ganger i måneden. I svar på skriftlig spørsmål nr. 553 svarte statsråden: «Det er på generell basis ikke god nok omsorg for pasienter å begrense dette til to ganger i måneden dersom pasienten ønsker vask og stell oftere.» Statsråden pekte på at faglig ansvarlige måtte foreta nødvendige vurderinger knyttet til dette. I Nesna skjer tydeligvis ikke dette.

Vil statsråden ta sitt ansvar og sørge for verdige forhold for pleietrengende i Nesna, som lovet på Soria Moria?»

Spørsmål 15

Fra representanten Inge Lønning til helse- og omsorgsministeren:

«Fra 1. november 2003 ble det åpnet for salg av reseptfrie legemidler utenom apotek. Kun et fåtall legemidler selges utenom apotek, blant annet for at man skulle kunne høste erfaringer av ordningen. Ordningen ble evaluert av Statens legemiddelverk, SLV, i 2006, og deres konklusjon

ner er positive, både når det gjelder forbruk, pris og tilgjengelighet. På bakgrunn av dette foreslår SLV å utvide ordningen til flere reseptfrie legemidler.

Har statsråden tenkt å følge opp denne evalueringen, og i så fall på hvilken måte?»

Spørsmål 16

Fra representanten Gunvald Ludvigsen til helse- og omsorgsministeren:

«Det er 16 år siden HVPU-reformen ble innført. Reformen førte til bedre livssituasjon for mange utviklingshemmede. Ulike tilsynsrapporter viser at tilbudet som gis til denne gruppen, ikke er tilfredsstillende mange steder. Statens råd for funksjonshemmede anbefaler at det settes ned et offentlig utvalg som skal gjennomgå livssituasjonen, levevilkårene og tjenestene for psykisk utviklingshemmede.

Hvor langt er statsråden kommet i arbeidet med å sette ned et offentlig utvalg, og når vil vi se resultatene av det?»

Presidenten: Disse spørsmålene er utsatt.

Spørsmål 17

Torbjørn Hansen (H) [12:15:29]: Jeg vil stille følgende spørsmål til fiskeri- og kystministeren:

«Fiskerinæringen er viktig for bosetting og verdiskaping i Norge. Regjeringen har gitt næringen 2 år med strukturfrys, runden med NO_x-avgift, strengere leveringsforpliktelser, distriktskvoteordning og mer subsidier til konkurrerende skipsfart. Kystfiskeutvalget la nylig frem forslag til radikale endringer i kvotesystemet, og Regjeringen vil nå ha en ny bred debatt om helt grunnleggende vilkår for fiskerne.

Ser ikke statsråden at det er behov for stabilitet og forutsigbarhet i fiskerinæringens rammebetingelser?»

Statsråd Helga Pedersen [12:16:05]: For det første vil jeg si meg helt enig med representanten Hansen i at fiskerinæringen er viktig for både verdiskaping, bosetting og sysselsetting langs kysten, og jeg er opptatt av at næringen skal ha gode og stabile rammebetingelser. Jeg vil for øvrig minne om at nytt strukturregelverk er på plass, og at Regjeringen også har oppnådd enighet med de berørte næringene om å opprette et NO_x-fond.

Så vil jeg også understreke at det må være mulig å ha et offentlig ordskifte om en næring som er basert på utnyttelse av en felles ressurs. Demokratisk styring utelukker på ingen måte forutsigbarhet – og omvendt.

Bakgrunnen for opprettelsen av Kystfiskeutvalget var at stortingsflertallet bad om det i forbindelse med behandlingen av finnmarksloven i forrige stortingsperiode. Høyres medlemmer i Stortinget var en del av det flertallet som bad om at samer og andres rettigheter til fiske i havet utenfor Finnmark skulle utredes. Stoltenberg-regjeringen overtok stafettspinnen etter Bondevik II-regjeringen.

Vi har fulgt opp anmodninger fra Stortinget om å utrede dette spørsmålet, og utvalget, det såkalte Kystfiskeutvalget, leverte sin innstilling i forrige uke. Jeg mener det er en selvfølge at denne urendingen sendes på en bred høring og deretter behandles i Regjeringen. Jeg vil påpeke at det ikke er Regjeringens forslag som nå er ute på høring, men en enstemmig innstilling fra et uavhengig utvalg.

Jeg antar at også representanten Hansen slutter seg til at vi følger demokratiske prinsipper i behandlingen av utvalgets forslag.

Torbjørn Hansen (H) [12:17:51]: Jeg vil takke for svaret.

Til tross for statsrådets forsikring om at stabile rammebetingelser er et mål for denne regjeringen, vil jeg bemerke at to år med strukturfrys, og et og et halvt år på å avklare NO_x-spørsmålet, var i drøyeste laget med hensyn til uforutsigbarhet for fiskerinæringen.

For noen dager siden kom et annet regjeringsoppnevnt utvalg, likelønnsutvalget, med sin rapport. De hadde et kontroversielt forslag om tvungen tredeling av omsorgspermisjonen. Statsministeren var da raskt ute med å avlyse den debatten, for det skapte uro hos mange småbarnsforeldre. Det er ingen tvil om at Kystfiskeutvalget også skaper betydelig uro i fiskerinæringen, og at det er fullt mulig for Regjeringen – hvis den vil – å avklare enkelte spørsmål, med tanke på en politisk avklaring. Ser ikke statsråden at fiskerinæringen har et behov for en slik rask avklaring?

Jeg vil også spørre statsråden: Hvilken framdrift legger man opp til når det gjelder politisk behandling? Vil denne saken komme til Stortinget i denne stortingsperioden, eller vil man skyve det over stortingsvalget i 2009?

Statsråd Helga Pedersen [12:18:55]: For det første vil jeg si at jeg har stor respekt for det brede stortingsflertallet som i forrige stortingsperiode bad om utredning om rettighetsforholdene i havet utenfor Finnmark, og jeg synes at de forslagene utvalget har lagt fram basert på forhistorien, fortjener en skikkelig prosess. Jeg vil også at partiet Høyre, næringsorganisasjonene, de berørte lokalsamfunn osv. skal ha mulighet til å si sin mening om denne saken før Regjeringen konkluderer.

Regjeringen har enda ikke tatt stilling til hvor lang høringsfristen skal være. Her må vi avvise hensynet til at folk skal få sette seg skikkelig inn i saken og ha god tid til å si sin mening, mot behovet for at både næringen og andre berørte skal ha en avklaring om ikke altfor lang tid.

Torbjørn Hansen (H) [12:20:04]: Jeg synes det er litt oppsiktsvekkende at statsråden ikke kan avklare om saken kommer til Stortinget i denne stortingsperioden.

Når det gjelder selve innholdet i saken, går altså forslaget ut på at alle som er bosatt ved fjordene langs kysten i Finnmark, skal få en ny rett til å fiske så mye at det gir et økonomisk grunnlag for en husholdning. Retten skal ikke bare gjelde samene, den skal også gjelde alle som er innbyggere langs kysten i Finnmark. Det er ingen tvil om at dette er et dramatisk forslag. Det vil være snakk om et

ganske omfattende fiske, og kvotene må da tas fra dem som i dag er aktive fiskere, både i Finnmark og i andre kystfylker. Det er derfor etter min mening ganske forståelig at Fiskarlagets leder, Reidar Nilsen, beskriver dette forslaget som en hån mot dem som i dag er fiskere, og ber om at Regjeringen legger det i skuffen en gang for alle.

Mitt spørsmål til statsråden er: Har departementet sett på hvilke konsekvenser dette vil kunne få for kvotefordelingen? Hvem er det som eventuelt må ta regningen? Og hvor stor vil kvoteomfordelingen måtte bli hvis dette forslaget skulle bli vedtatt?

Statsråd Helga Pedersen [12:21:05]: I forrige stortingsperiode innførte daværende fiskeriminister Svein Ludvigsen en ny struktur for havfiskeflåten uten at det

hadde vært gjenstand for bred debatt. Det gjorde at den nye strukturpolitikken ikke fikk den nødvendige legitimiteten verken i næringen eller i samfunnet for øvrig. Det har lært meg at når vi skal foreta endringer i fiskeripolitikken, skal det skje etter grundige prosesser og høringsrunder der alle har hatt mulighet til å sette seg skikkelig inn i saken og fått komme til orde. Det skal vi gjøre også i denne saken. Jeg kommer ikke i dag til å konkludere i noen spørsmål når det gjelder det Kystfiskeutvalget har lagt fram, bortsett fra på ett punkt, og det er at jeg anser det som uaktuelt for denne regjeringen å gå inn på ordninger som skiller mellom folk på etnisk individuelt grunnlag.

Presidenten: Dagens kart er dermed ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 12.23.
